

TRIMITAS

NATO VIRŠŪNIŲ SUSITIKIMAS VILNIUJE

9771392475004

1,99 €

ČIA UGDOMI LYDERIAI

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

ŠTĪKIMYBĖ
KOVOS DVASIA
INICIATYVUMAS
PROFESIONALUMAS

44

WWW.LKA.LT

+370 682 31072

LKA.ATRANKA@MIL.LT

f @karoakademija

@lietuvos_karo_akademija

lietuvos karo akademija

© „Trimitas“, 2023
Leidinio indeksas 5291.
ISSN 1392-4753

Autorių dėmesiui - medžiagų
kitam numeriui laukiame iki
einamojo mėnesio 10 dienos
imtinai!

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

2023 m. Nr. 7 (1375)
Tiražas 1000 egz.

Išleidžiamas
paskutinę kiekvieno
mėnesio savaitę.

ŠIAME NUMERYJE:

- 2 **LŠS KRONIKA.** Šauliai talkino pareigūnams NATO viršūnių susitikimo metu
- 4 **JAUNIEJI ŠAULIAI.** Jaunųjų šaulių vasara
- 8 **PRATYBOS.** „Audros smūgis 2023“
- 10 **ĮVYKIAI.** NATO viršūnių susitikimas Vilniuje: prioritetai, lūkesčiai ir viltys | VALDAS KILPYS
- 12 **VIENOS IŠ MŪSŲ.** Ginklas vienodai šauna ir vyrui, ir moteriai | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 16 **IŠMOKTOS PAMOKOS.** Žygio lazda ne tik pasivaikščiojimui, bet ir išgyvenimui | EDUARDAS KLIMENKA, GABRIELIUS E. KLIMENKA
- 18 **PLAKATAS.** JLTV - moderniausias pasaulyje taktinis šarvuotas visureigis
- 20 **GINKLAS.** Kodėl ginklą reikia valyti reguliariai? | VALDAS KILPYS
- 22 **INSTRUKTORIAI KALBA.** Regimantas Kontrimas: „Pralaimėti nėra blogiausia. Blogiausia, nepabandyti“ | DOVILĖ PUKERTAITĖ
- 24 **GINKLO BROLIAI.** Studentai savo pareigą tėvynei įprasmina dalyvaudami kariniuose mokymuose | LINA VAITIEKŪNAITĖ
- 26 **SAJA.** NATO ir kolektyvinė gynyba kibernetinių atakų metu | KORNELIJA Ž., NAGLIS Č.
- 28 **V. PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBAS.** Petro Rusecko 140-osioms gimimo metinėms | STASYS IGNATAVIČIUS
- 30 **ĮDOMIOJI ISTORIJA.** Vienos Lietuvos partizanų šeimos istorija: Šeimečiai | HENRIKA KRYŽEVIČIENĖ, VYTAUTAS JURKUS

Vyr. redaktorė Dovilė Pukertaitė
Kalbos redaktorė Sandra Bažekaitė
Korespondentas Valdas Kilpys
Dizainas Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

Redakcijos kolegija:
Žilvinas Neliubšys (CV narys)
Aurimas Navikas (CV narys)
Augustas Žukauskas (CV narys)
Aušra Garnienė (LŠS Komunikacijos skyriaus vedėja)
Gabrielius E. Klimenka (šaulys)
Gertrūda Šitkauskaitė (neformaliojo švietimo mokytoja)
Irena Šalaviejiienė (iševijovs šaulė)

Viršelio nuotrauka: Rita Gudė

Leidėjas: Lietuvos šaulių sąjunga
facebook.com/sauliusajunga.lt

Adresas: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
el. p. redakcija@sauliusajunga.lt

Kasdienes naujienas apie Lietuvos šaulių sąjungą
skaitykite oficialiame tinklalapyje www.sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negražinami ir nereцензуojami.
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvę.

Spausdino UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas

Projektą „Visuomenė karo akivaizdoje: paradigmos kaita“
(straipsniai: „Ginklas vienodai šauna ir vyrui, ir moteriai“)
remia Spaudos, radijo ir televizijos remimo fondas.

2023 m. skirta 4 000 eurų.

ŠAULIAI TALKINO PAREIGŪNAMS NATO VIRŠŪNIŲ SUSITIKIMO METU

1

TEKSTAS: Valdas Kilpys

NUOTRAUKOS: Rita Gudė,
Valdas Kilpys

Liepos 11–12 dienomis Vilniuje vyko NATO viršūnių susitikimas. Tai tapo nemenku iššūkiu Lietuvos statutinėms, saugumą užtikrinančioms institucijoms. Į mūsų šalį atvyko apie 50 delegacijų. Šauliai buvo pasitelkti į pagalbą pasienio, policijos pareigūnams. Paramedikai taip pat nestokojo darbo...

1.-2. NATO viršūnių susitikimo metu pasienyje su Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais budėjo šauliai.

Pasienis – patikimose rankose. Šaulių ir pasieniečių draugystė patikrinta dar nelegalių imigrantų antplūdžio laiku, kai mūsų organizacijos nariai buvo pasitelkti į pagalbą užtikrinant sienos saugumą. Iš esmės užduotys NATO viršūnių susitikimo metu nesiskyrė nuo anuomečių: bendri patuliai su pareigūnais, darbas tikrinant dokumentus pasienio ruožuose.

„Esu savo šalies patriotas, ir man svarbus Lietuvos saugumas. Vykdomė vadų ir pasieniečių nurodymus, esame budrūs“, – sakė budėjimą pasienyje kartu su Valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) pareigūnais vykdęs Ramintas Paškevičius, Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės šaulys.

Važiuodami pasienio ruožu netikėtai buvome sustabdyti pakelėje stovinčio patulio, kurį sudarė pasienietis ir aktyvus druskininkietis, šaulys Ramūnas Šerpatauskas. Pasak jo, dėl sustiprinto pasienio režimo pasirinktinai buvo stabdomi automobiliai ir tikrinami dokumentai. „Žmonės supratingi, jokių ypatingų įvykių nebuvo“, – sakė šaulys. Beje, liepos mėnesį VSAT vadovybė įteikė pirmuosius 11 pažymėjimų VSAT rėmėjams, tarp kurių yra nemažai Lietuvos šaulių sąjungos narių. Jie su profesionaliais pareigūnais jau ne kartą dirbo pasienyje su Baltarusija ir Rusija. Ramūnas – vienas iš jų.

Vienoje iš užkardų, kur triūsė šauliai, sutiktas Varėnos pasienio rinktinės vadas Virgilijus Raugalė sakė, kad šaulių paspirtis

2

yra tikrai svarbi ir apčiuopiama: „Praktiškai padvigubiname savo pajėgumus, tad valstybės siena tikrai saugi.“ Nenuostabu, nes kasdien beveik savaitę į pagalbą pasieniečiams atskubėdavo per pusšimtį šaulių.

NATO viršūnių susitikimo metu šauliai talkino ne tik pasieniečiams, bet ir Lietuvos policijai. Sostinėje nebuvo neįmanoma nepastebėti geltonomis liemenėmis apsirengusių šaulių, kurie patuliavo ant tiltų, viadukų ir šalia kitų svarbių infrastruktūros objektų, kurie tiesiogiai ribojosi su vykstančių į susitikimą delegacijų maršrutais.

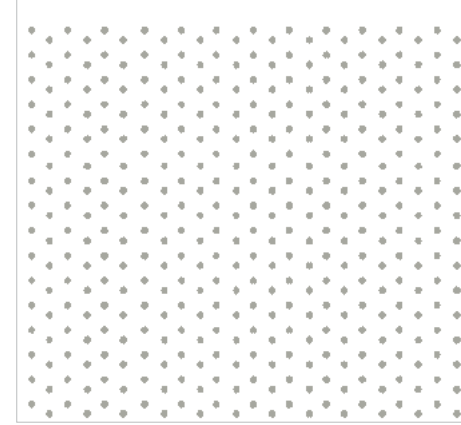
Nepanoręs prisistatyti saugumo pareigūnas aiškino, kad tokio lygio susitikimuose tai būtina. Kadangi užsienio svečių delegacijos gyveno skirtinguose viešbučiuose, o jų kelias į „Litexpo“ rūmus driekėsi ir po tiltais, viadukais, saugumo sumetimais šie objektai buvo stebimi policijos pareigūnų ir šaulių.

Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės ir Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šauliai paramedikais talkino šalies medikams. Pagrindinė jų užduotis buvo esant reikalui padėti suteikti greitąją pagalbą profesionalams. Ačiū Dievui, jokių netikėtumų neįvyko, tačiau Vilniaus gydymo įstaigų ir Kauno klinikinės ligoninės personalas neslėpė dėkingumo šauliams. Esant poreikiui organizuoti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą būtų buvę lengviau.

Jei reikia – šauliai pasirengę. Mūsų organizacijos universalumas, noras padėti ir savanoriškumo dvasia lemia šaulių svarbą svarbiais valstybei momentais. Vienu iš tokių tapo NATO viršūnių susitikimas Vilniuje.

„Mūsų buvo paprašyta padėti saugant Lietuvos valstybės sieną, užtikrinant tvarką Vilniaus mieste ir pastiprinant medikų pajėgas. Atrinkome daugiau kaip 200 šaulių, nors norinčiųjų prisidėti prie šalies saugumo užtikrinimo buvo kelis kartus daugiau. Nemažai šaulių atsiliepė ir į kvietimą savanoriauti Kaune bei Vilniuje sutinkant bei palydint delegacijas, informaciniuose taškuose, viešbučiuose“, – šaulių indėlį vykstant NATO viršūnių susitikimui Vilniuje vardijo Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis.

Pasibaigus vadovų susitikimui LŠS pasiekė ne viena padėka. Esame reikalingi. x

1

JAUNŲJŲ ŠAULIŲ VASARA

„Trimito“ informacija
NUOTRAUKOS: LŠS archyvas

Lietuvos šaulių sąjunga kasmet organizuoja daugiau nei 50 įvairių vasaros stovyklų, kuriose vasaroja apie 6 tūkstančiai jaunuolių nuo 11 iki 18 metų.

Dauguma stovyklų skirtos jauniems šauliams, norintiems įgyti pasirengimo lygį žymintį pakopų skiriamuosius ženklus, mat jaunųjų šaulių rengimas vyksta pagal keturių pakopų ugdymo programą: pirmoji ir antroji pakopos yra labiau įvadinės, trečioji orientuota į lyderių rengimą, o paskutinė ketvirtoji – sudėtingiausia – lygį įvadas žengiant į suaugusių šaulių gretas.

Kitų stovyklų temos įvairuoja nuo edukacinių, pažintinių, sporto, turistinių, orientacinių ar išgyvenimo iki skirtų parašiutininkams, automobilininkams, lyderiams. Taigi, bent akies krašteliu kviečiame žvilgtelėti, kokia gi ta jaunųjų šaulių vasara.

1. Į muzikinę-instrumentinę stovyklą buvo kviečiami grojantys Žemaitijos krašto vaikai.

2. Šiomet antsiuvus „Jaunasis žvalgas“ užsitarnavo 11 jaunųjų šaulių.

3. Jaunieji šauliai prieš šuolį. Nors jaudulio netrūko, šypsenos nuo jaunųjų šaulių veido nedingo.

MUZIKINĖ JAUNŲJŲ ŠAULIŲ VASAROS STOVYKLA

Žemaitijoje kasmet vyksta viena unikaliausių – muzikinė-instrumentinė – stovykla, skirta muzikantams.

„Į šią stovyklą kviečiame ne tik jaunosius šaulius, bet ir visus grojančius mūsų krašto vaikus. Kadangi kartu vyksta ir jaunųjų šaulių stovykla, tikimės juos užkrėsti šauliškumo dvasia su viltimi, kad ateityje jie papildys mūsų rinktinės orkestro gretas“, – pasakojo Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Neformaliojo švietimo mokytoja Aušra Ruškienė.

Šiomet muzikinėje-instrumentinėje stovykloje vasaroja 40 gabių ir muzikalių vaikų. Jų amžius labai įvairus: tai jau ir jaunųjų šaulių pasižadėjimą davę jaunuoliai, ir mažesni, kuriems ši stovykla pirmoji. Muzikantų, kaip juos švelniai vadina stovyklos vadovai, programa šiek tiek skiriasi nuo kartu stovyklaujantių jaunųjų šaulių, tačiau ir šauliškos veiklos netrūksta.

„Vaikai supažindinami su topografija, išgyvenimu lauko sąlygomis, pirmąja medicinos pagalba, jiems pristatomi karinės taktikos pradmenys, Lietuvos ir Šaulių sąjungos istorija, – vardija A. Ruškienė. – Aišku, taip pat ir pramogaujame, žaidžiame, sportuojame, maudomės... Kaip ir įprasta vaikų stovyklose.“

Pasak stovyklos vadovės, gabius muzikai vaikus į šaulišką stovyklą atveda jų mokytojai, Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės pučiamųjų orkestro nariai. Ypatingi nuopelnai čia tenka orkestro vadovui ir būrio vadui Linui Senkui.

„Šių dienų jaunimui įskiepyti pilietiškumą ir kitas vertybes įmanoma tik vienu būdu – savo pavyzdžiu“, – sako L. Senkus, vadovaujantis dar dviem orkestrams ir Platielių meno mokyklai.

JAUNIEJI ŠAULIAI – ŽVALGAI

Molėtų rajone kone savaitę stovyklavę Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės jaunieji šauliai namo grįžo su „Jaunojo žvalgo“ antsiuvais ant šauliškos uniformos.

„Jaunojo žvalgo stovykla nėra poilsinė, tai – mokymo kursas, kur jaunimui sudaromos galimybės ugdyti lyderio savybes, mokomasi drausmės, atsakomybės, taip pat nugalėti save ir nepasiduoti, priimti sprendimus“, – sako stovyklai vadovavęs Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės metodininkas Andrius Šmailis.

Į Jaunojo žvalgo stovyklą atvyksta jaunuoliai nuo 15 metų, apsigynę II pakopą pagal jaunųjų šaulių pakopinio ugdymo programą. Norintieji dalyvauti stovykloje turi įvertinti savo žinias ir įgūdžius, nes šioje stovykloje organizuojamos veiklos planuojamos remiantis I ir II pakopos ugdymo programa, jauniems šauliams primenami mazgo rišimo, vandens kirtimo būdai, atliekamos praktinės užduotys.

Šiomet antsiuvus „Jaunasis žvalgas“ užsitarnavo 11 jaunųjų šaulių, o geriausia kursante tapo jaunoji šaulė Elena. Pasak stovyklos vadovo A. Šmailio, jaunoji šaulė sunkiomis akimirkomis imdavo iniciatyvos, sekė ir stebėjo visą komandą. „Elena ryžtingai, laiku ir vietoje priimdavo tinkamus sprendimus, padėdavo komandos draugams. Nors buvo sunku, ji to neparodė ir stengėsi viską atlikti gerai“, – pasakoja A. Šmailis.

Elena yra „Vilniaus Geležinio vilko“ 1005-osios šaulių kuopos skyriaus vadė, todėl stovykloje įgyta patirtis jaunajai šaulei padėjo įvertinti savo klaidas vadovaujant skyriui. Pasak Elenos, ji pajuto, kaip jaučiasi tie, kurie nevadovauja, ir geriau suprato, kokių klaidų daro, būdama skyriaus vadė.

Pirmas Jaunojo žvalgo kursas surengtas 2017 metais.

1

2

3

Šių dienų jaunimui įskiepyti pilietiškumą ir kitas vertybes įmanoma tik vienu būdu – savo pavyzdžiu.

ŠAULIAI PARAŠIUTININKAI

Jaunieji šauliai iš skirtingų Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių birželį buvo susirinkę Pociūnų aerodrome, Prienų rajone, susipažinti su parašiutizmo principais. Parašiutinio rengimo stovyklą Lietuvos šaulių sąjunga organizuoja siekdama motyvuoti aktyvius, visuomeniškus jaunosius šaulius, įgijusius visas keturias ugdymo pakopas.

„Kasmet parašiutinio rengimo stovykla sulaukia didelio jaunuolių susidomėjimo. Džiaugiuosi, kad vasaros metu galime jaunuoliams pasiūlyti įvairių veiklų, suteikti jauniems organizacijos nariams skirtingų būdų išbandyti save, praplėsti akiratį. Visuomet smagu po šuolių matyti nuoširdžias emocijas ir susižavėjimą ką tik įvykusia nauja patirtimi“, – pasakoja stovykloje apsilankęs vado pavaduotojas-jaunųjų šaulių vadovas Tadas Venskūnas. Nors iš pirmo žvilgsnio šuolis parašutu gali atrodyti tik kaip smagi pramoga, nereikėtų apsigauti. Atliekant pirmąjį šuolį, reikia įdėti nemažai pastangų, nes svarbiausia – saugumas. Prieš šuolį jaunuoliai išklauso patyrusio instruktoriaus dėstomą teorinę šuolio parašutu kurso dalį, yra apmokomi saugaus elgesio, įgytos teorinės žinios išbandomos praktinių treniruotčių metu parašutu sistemos treniruoklyje. Ir tik tada laukia stovyklos kulminacija – šuolis. Tačiau šįkart gamta turėjo kitų planų.

Lietus ir vėjas – lietuviškos vasaros palydovai – kiek pakoregavo stovyklos planus: dėl netinkamų oro sąlygų šuolius parašutu teko atidėti neapibrėžtam laikui. Jauniems šauliams reikėjo apsisąsėti kantrybe ir sulaukti palankaus oro bei galimybės vėl atvykti į Pociūnų aerodromą. Prieš šuolį jaunuoliai neslėpė jaudulio ir kovos su vidinėmis baimėmis, tačiau atėjus lemiamai akimirkai nė vienas nesudvejojo, o palietę kojomis žemę didžioji dalis jaunųjų šaulių ištarė: „Noriu dar!“ >>

JAUNIEJI ŠAULIAI ĮVEIKĖ SVARBIAUSIĄ RENGIMO PAKOPĄ

Kone šimtas jaunųjų šaulių iš visos Lietuvos sėmėsi žinių, tobulino įgūdžius ir laikė paskutinį jaunųjų šaulių rengimo programos egzaminą Brg. gen. Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalione vyksojioje IV pakopos stovykloje.

„Labai džiaugiuosi rezultatais. Palyginti su praėjusiais metais, kai jaunųjų šaulių rengimą buvo pristabdžiusi COVID-19 pandemija, pažanga akivaizdi. Susirinko labai stiprus ir motyvuotas jaunimas“, – džiaugėsi Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas-jaunųjų šaulių vadas T. Venskūnas.

Šiais metais IV pakopos egzaminą sėkmingai išlaikė ir garbingais antsiuvais uniformas pasipuošė daugiau nei 70 procentų stovykloje dalyvavusių jaunųjų šaulių. Pasak jaunųjų šaulių vado, IV pakopos stovykla reikalauja daug jėgų, sumanumo, gebėjimo dirbti komandoje. Čia susirenka savo kartos lyderiai iš visų Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių.

Kiekvieną jaunųjų šaulių žingsnį devynias dienas trukančioje stovykloje stebi ir vertina instruktoriai: vienas iš tikslų yra suvienodinti jaunųjų šaulių pasirėngimo lygį, nes jaunuoliai iš skirtingų rinktinių turi išmokyti dirbti kartu, būrio sudėtyje.

„Svarbiausia, ko išmokau, tai kantrybės ir darbo komandoje, kai reikia suderinti ir priimti skirtingas nuomones, – sako Kotryna Dumbliauskaitė, Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės jaunoji šaulė ir geriausia šios stovyklos kursantė. – Taip pat reikėjo išmokyti greitai priimti sprendimus kritinėse situacijose, nepasimesti ir nepasiduoti, jeigu nepavyksta įvykdyti užduoties.“

Kitiems jaunesiems šauliams Kotryna linkėjo kantrybės ir nepasiduoti iškilus sunkumų, kovoti dėl savo tikslų ir nepamiršti, kad visa tai darome Tėvynės labui. Jaunieji šauliai rengiami pagal keturių pakopų programą. Išlaikius IV pakopas, sulaukus pilnametystės ir atlikus kovinius šaudymus, jaunesiems šauliams gali būti užskaitomas bazinis šaulio įgūdžių kursas.

Kiekvienų mokymų metu jaunuoliai įgyja teorinių ir praktinių žinių – karybos, Lietuvos istorijos, lyderystės, pilietiškumo, sveikos gyvensenos. Išlaikę gebėjimų egzaminą gauna tai liudijantį sertifikatą ir antsiuvą. x

4

5

6

7

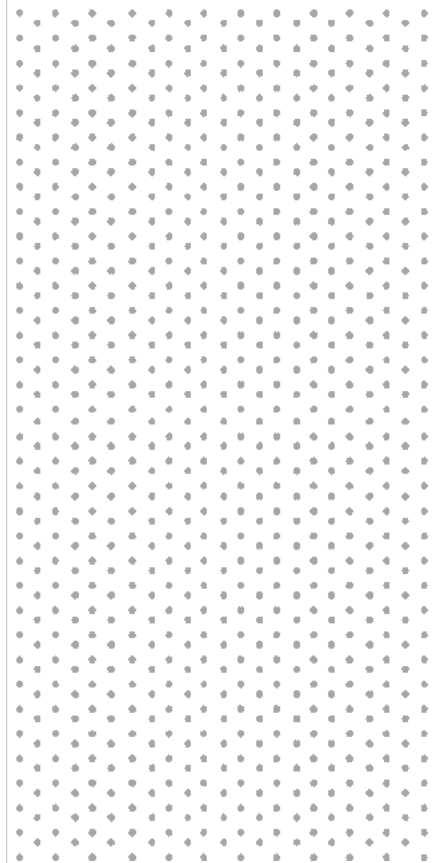

8

9

Čia susirenka savo kartos lyderiai iš visų Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių.

4. Šaudymas - vienas laukiamiausių užsiėmimų stovyklos metu. Laikas įvertinti rezultatus.

5. IV pakopos stovykla reikalauja daug jėgų, sumanumo ir gebėjimo dirbti komandoje.

6. Praktinės užduotys - svarbi IV pakopos stovyklos dalis.

7. Jaunieji šauliai rikiuotėje su bataliono kariais.

8. Ekskursija po batalioną ir galimybė susipažinti su karine technika.

9. Geriausiai stovyklos kursantei Kotrynai LŠS vado pavaduotojo-jaunųjų šaulių vado Tado Venskūno sveikinimai.

1

„AUDROS SMŪGIS 2023“

3

Lietuvos kariuomenės ir „Trimito“ informacija

NUOTRAUKOS: vyr. srž. A. Čemerka / KAM

1.-2. Jūrų pėstininkų išsilaipinimo į krantą operacija Nemirsetos paplūdimyje.

Vasaros pradžioje Lietuvos kariuomenės Karinės jūrų pajėgos vykdė didžiausias organizuojamas pratybas „Audros smūgis 2023“. Pratybos vyko Baltijos jūroje, Klaipėdos uosto akvatorijoje, Kuršių nerijoje, Nemirsetos paplūdimyje.

Smagu žinoti, kad šalia tavęs yra tokie ginklo broliai!

PRATYBŲ DALYVIAI IR TIKSLAS

NATO sąjungininkų jūrų pėstininkai į Lietuvos krantą išsilaipino iš Italijos desantinio laivo „San Marco“ ir Lenkijos desantinio laivo „Torun“, kurie šiuo metu dalyvauja didžiausiose Baltijos jūroje vykstančiose pratybose „Baltops 23“. Šie jūrų pėstininkai Nemirsetos pakrantę pasiekė greitaeigėmis motorinėmis valtimis bei Italijos laivo „San Marco“ sraigtasparniu AW101. Pratybų metu kovinius įgūdžius demonstravo ir naujausio KJP dalinio – Uosto ir priekrantės gynybos tarnybos kariai – neutralizavę priešiškas pajėgas, bandančias sutrukdyti sąjungininkų desantavimuisi į Lietuvos krantą.

„Tokios tarptautinės pratybos kaip „Audros smūgis 2023“ padeda NATO sąjungininkams gerinti sąveiką. Šios pratybos rodo sąjungininkų įsipareigojimą kolektyvinei gynybai ir atgrasymui. Negalime pamiršti, kad grėsmės mūsų saugumui gali kilti ne tik iš oro ar sausumos. Turime būti pasiruošę ginti ir savo teritorinius vandenis. Tokios pratybos padeda sąjungininkų pajėgoms geriau suprasti aplinką, gerinti koordinavimą, pasirengimą ir bendrą NATO gebėjimą greitai veikti krizės atveju“, – sako krašto apsaugos ministras Arvydas Anušauskas.

Pratybose „Audros smūgis 2023“ dalyvavo Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų visų dalinių kariai, laivai, Karinių oro pajėgų, Karo policijos, Specialiųjų operacijų pajėgų, Generolo Adolfo Ramanausko kovinio rengimo centro ir sąjungininkų, Portugalijos karinio laivyno, kariai su laivais, orlaiviais ir kita karine technika. Taip pat, pratybose dalyvavo Lietuvos šaulių sąjungos nariai, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamento bei Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos atstovai.

Daugiausia dėmesio pratybų metu buvo skiriama priešmininei kovai, jūrinei užkardymo operacijai, kovai su asimetrinėmis, oro, antvandeninėmis bei povandeninėmis grėsmėmis, jūrų desanto išsilaipinimo į krantą operacijai bei uosto apsaugai ir gynybai. Pagrindinė pratybų idėja – vykdyti operacijas, remiantis valstybės ginkluotos gynybos

2

planais, sąveikaujant su atvykstančiomis NATO sąjungininkų pajėgomis. Siekiamas pratybų rezultatas – sudaryti sąlygas pratybose dalyvaujantiems vienetams treniruotis uždaruose bei sekluose vandenyse, įvykdyti nustatytus pratybų uždavinius ir išvengti incidentų. Pratybų tikslas – stiprinti ir plėtoti pratybose dalyvaujančių vienetų sąveiką, didinti gebėjimą kartu reaguoti į saugumo iššūkius, kovoti su grėsmėmis, stiprinti bendradarbiavimą su kariniais ir civiliniais partneriais taktiniu lygmeniu.

UŽDUOTYS ŠAULIAMS

Pratybos „Audros smūgis 2023“ išskirtinės ir kitokios, nes šauliams patikėtos vykdyti užduotys daugiausia buvo nestandartinės iki šiol nevykdytos tokiu lygmeniu ir tokiuose objektuose.

Pasak vieno iš šaulių koordinatorių Gražvydo Petrausko, galimybė dalyvauti tokio lygio pratybose atskleidė ne tik vietas, kur dar šauliams reikia tobulėti, kokių įgūdžių įgyti, bet parodė ir stipriąsias savybes bei galimybes. „Šaulių padalinių vadai labai sumaniai ir nestandartiškai sugebėjo pritaikyti savo patirtis, įgūdžius ir žinias – tai padėjo tinkamai atlikti šauliams patikėtas užduotis. Šios pratybos suartino šaulius ir Karinės jūrų pajėgas, mes radome daug bendro, supratome, kad mums reikia dirbti kartu daugiau ir dažniau“, – po pratybų sakė G. Petrauskas.

Kartu su Lietuvos kariuomenės daliniais šauliai turėjo išvalgyti priešo pozicijas, surinkti informaciją ir suplanuoti veiksmus.

VERTINIMAS

Dalyvavimas didžiausiose Lietuvos kariuomenės Karinių jūrų pajėgų 2023 metų tarptautinėse pratybose suteikė išskirtinę galimybę stiprinti LK KJP ir LŠS dalinių bendradarbiavimą.

Pasak JPST viršininko komandoro G. Gumbrio, ruošiantis valstybės ginkluotai gynybai ir kitų paskirtų užduočių vykdymui yra labai svarbu gebėti operatyviai reaguoti ir veikti visiems ginkluotųjų pajėgų elementams kartu. Šiose pratybose tam buvo skiriamas ypatingas dėmesys.

„Tiek „Audros smūgis 2023“ pratybų planavimo, tiek įgyvendinimo fazėje Vakarų [jūros] šaulių 3-iosios rinktinės šauliai pasižymėjo aukšta motyvacija, profesionalumu ir gebėjimu operatyviai vykdyti jiems skirtas užduotis. Kūrybiškumas ir gebėjimas nestandartiškai spręsti taktines situacijas sukūrė realistines tiek KJP karių, tiek dalinių štabų rengimui reikalingas sąlygas.

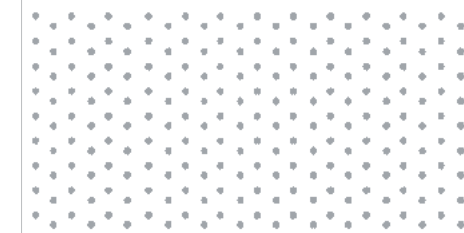
Pratybos parodė ne tik gerą koordinaciją tarp LŠS ir KJP dalinių, leido dalyviams įgyti vertingos patirties, tačiau ir identifikavo sritis tolesniam bendradarbiavimui bei sąveikos tobulinimui. Apibendrinimui tiktų vieno kario ištarti žodžiai, skirti įvertinti patirtį bendrose pratybose su LŠS ir įspūdį apie šaulius, – „Smagu žinoti, kad šalia tavęs yra tokie ginklo broliai“, – po pratybų sakė JPST viršininkas komandoras G. Gumbrys. x

NATO VIRŠŪNIŲ SUSITIKIMAS VILNIUJE: PRIORITETAI, LŪKESČIAI IR VILTYS

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:
Valdas Kilpys

Nemažai šaulių ėmėsi įvairių darbų vykstant NATO viršūnių susitikimui Vilniuje. Pagalba pasieniečiams, policininkams ir kitoms saugą užtikrinančioms tarnyboms yra tiesioginė šaulių pareiga, tačiau būtina aptarti ir renginio tikslus, Lietuvos puoselėjamus lūkesčius ir viltis. Dar svarbiau juos palyginti su tuo, kas pasiekta, nutarta susitikimo metu.

PUOSELĖTI TIKSLAI IKI SUSITIKIMO VILNIUJE

Viršūnių susitikimas pirmiausia skirtas veikimo kryptims aptarti ir nubrėžti stabdant agresyvią Rusijos politiką. Prasidėjęs karas verčia daryti ryžtingus ir greitus sprendimus. Arčiausiai Rusijos esančios šalys jaučia nemažą pavojų, todėl žemiau išvardyti susitikime siektini tikslai pirmiausia skirti rytinėms Aljanso sienoms stiprinti. Lietuvai tai labai svarbu.

Pirmiausia, būtina stiprinti ir deramai įgyvendinti priešakinę gynybą. Ji turi tapti NATO gynybos laikysenos ir planavimo pagrindu. Kas nutinka uždelsus kelias dienas, žinome iš Bučos įvykių. Pajėgos privalo būti arti sienos ir į kovą stoti ne po kurio laiko, o iš karto, kai tik priešas koja kirs demarkacinę liniją. NATO privalo ginti kiekvieną Aljanso narių teritorijos sprindį.

KAIP TAI PASIEKTI?

Būtinai patikimi karo veiksmų planai su konkrečiai priskirtomis pajėgomis, pasirengusiomis kovoti ir laimėti. Būtina kurti naują NATO pajėgų struktūrą ir užtikrinti vadovavimą ir kontrolę bei išankstinį įrangos ir amunicijos dislokavimą pasienio valstybėse.

Stiprinti oro gynybą – labai svarbu. Tai ypač aktualu rytinėje Europos dalyje.

Kiekviena Aljanso narė privalo skirti bent 2 proc. nuo BVP ir šios lėšos turi būti numatytos ilgam periodui į priekį.

Siūlomos priemonės aiškios ir nekelia dvejonų, tačiau dera suprasti, kad italai ar ispanai mąsto vienaip, o mums, esantiems visai netoli karo veiksmų, atrodo kitaip. Tartis būtina. Kas nutarta, skaitykite žemiau...

DĖL RUSIJOS GRĖSMĖS

Nereikia turėti iliuzijų, kad derybos be Ukrainos sąlygų įvykdymo yra pozityvus dalykas. Tarpininkai galimi ir net būtini, bet spręsti turi pati Ukraina. Bet koks laikinas konflikto stabdymas leis Rusijai greitai atkurti savo pajėgas. Jie mokosi iš savo nesėkmių. Okupantų oro, jūrų ir branduolinė galia išlieka daugiau ar mažiau veiksmingi, todėl ukrainiečių aplamdytos kariuomenės atkūrimas užtruks, bet gali įvykti greičiau, nei mano NATO ekspertai.

Jei Vakarai atsipalaiduos, konvencinis pajėgų disbalansas tik didės. Rusija jau dabar vykdo naują karinę reformą. Vien Kaliningrade planuojama esamus dalinius padidinti iki 1 korpuso su 3 divizionais.

Dera atkreipti dėmesį į Baltarusiją. Ši šalis *de facto* yra naujosios Maskvos karinės apygardos dalis. NATO ir Rusijos siena pailgėjo.

Visi ženklai rodo, kad Rusija planuoja ilgalaikį konfliktą. Jie gali ir nelaimėti, bet mano, kad gali pergudrauti priešininką ir sulaukti laiko, kai NATO aljanso narių vyriausybės bus priverstos atsižvelgti į „pavargusių rinkėjų“ norą pamiršti karą Ukrainoje. Be Vakarų paramos ši šalis, tikėtina, nepasiduotų, bet kovoti būtų labai sunku.

LIETUVA VYSTO NAUJUS PAJĖGUMUS

KAM ministro Arvydo Anušausko teigimu, įsigydamą divizionų lygmens priemonėms priskiriamą ginkluotę bei karinę įrangą Lietuva padėjo pamatus Lietuvos kariuomenės divizionų sukūrimui. Nacionalinės divizionų steigimas – vienas reikšmingiausių šiuolaikinės nepriklausomos Lietuvos istorijoje žingsnių naujos kokybės kariuomenės link. Šis žingsnis reiškia esminį pokytį modernizacijos srityje, o tokio sprendimo būtinybę lemia saugumo situacija regione. Divizionų sukūrimas iki 2030 metų leis užtikrinti ne tik efektyvesnę mūsų kariuomenės valdymą bei rengimą, bet ir geresnę sąveiką su NATO.

Anksčiau viešojoje erdvėje vis pasigirdavo įvairių žinių apie kariuomenės pirkimus, o dabar „norų sąrašai“ virto realiomis sutartimis. Gavus papildomą finansavimą padidintos modernizacijos apimtys. 2022 metais užbaigta 20 svarbių ginkluotės ir technikos įsigijimo projektų, tęsiamas visureigių JLTV, transporto priemonių įsigijimas, baigiamas pirmasis pėstininkų kovos mašinų „Vilkas“ įsigijimo etapas, perkami sraigtasparniai *Black Hawk*, koviniai dronai *Switchblade*.

Padvigubintos lėšos amunicijai (pasiekė apie penktadalį gynybos biudžeto).

Paminėtinas Ukrainoje itin pasiteisinusių reaktivinių salvinių sistemų HIMARS įsigijimo projektas bei numatomas prancūziškųjų artilerijos sistemų *Caesar Mark II* pirkimas. Atsižvelgdama į iššūkius, su kuriais susiduria Ukraina, mūsų valstybė stiprina oro gynybos pajėgumus.

PO NATO VIRŠŪNIŲ SUSITIKIMO: KAS PASIEKTA?

Lietuvos sostinė vėl gyvena įprastu ritmu. Delegacijų lėktuvai grįžo į dislokacijos vietas, pareigūnai tęsia tarnybą, o mums metas „skaičiuoti viščiukus“. Papunkčiui, kas nutarta ir pasiekta:

a) NATO viršūnių susitikimo komunikate įrašyta formuluotė dėl Ukrainos narystės Aljanso perspektyvos. Vieni tai traktuoja kaip pralaimėjimą, kiti – priešingai. Istorija sudėlios taškus, tačiau sąlygos Ukrainos stojimui tapo aiškesnės: tam turi pritarti visi sąjungininkai ir turi būti įvykdytos sąlygos, kurios nedetalizuotos.

b) Vilniuje pasiektas istorinis susitarimas, kad Turkija nebevetuoja Švedijos narystės.

c) NATO lyderiai patvirtino naujus regioninius gynybos planus. Jie viešai nedetalizuojami, bet tai gera naujiena mums.

d) NATO valstybių vadovai Vilniuje patvirtino bendrą Aljanso šalių įsipareigojimą kasmet į gynybą investuoti ne mažiau kaip 2 % BVP.

e) Baltijos šalių gynybos ministrai pasirašė bendrą deklaraciją dėl Baltijos šalių oro erdvės naudojimo NATO veiklai. Kitaip tariant, NATO sąjungininkams yra suteikiama galimybė naudotis sujungta Baltijos šalių oro erdve atgrasymo stiprinimui.

f) Lietuvos sostinėje pradeda veikti Kanados ambasada. Iki šiol diplomatinė Kanados atstovybė veikė tik Rygoje.

Bene geriausias šio susitikimo vertinimas nuskambėjo iš NATO generalinio sekretoriaus Jenso Stoltenbergo lūpų. Jis pareiškė, kad NATO viršūnių susitikimas Vilniuje tapo istorinis dar nė neprasidėjęs.

GINKLAS VIENODAI ŠAUNA IR VYRUI, IR MOTERIAI

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

1

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė

NUOTRAUKOS: Vakarų (jūros) šaulių
3-iosios rinktinės archyvas

„Šauliai ne tik šaudo“, – turbūt ne vienas šaulys yra girdėjęs ir pats ne kartą ištaręs šią frazę. Ir tai tiesa, tačiau šaudymo įgūdžių tobulinimas – viena sričių, prie kurios šauliai nuosekliai dirba visose šaulių rinktinėse.

Pirmąjį liepos savaitgalį vyko Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės baigiamosios Taikliojo šaulio kurso pratybos, kuriose sėkmingai dalyvavo ir kursą baigė dvi rinktinės šaulės. Aistė Kundrotaitė ir Agnė Čičiūnė skaičiuoja pirmus narystės Lietuvos šaulių sąjungoje metus, tačiau šaudyboje jos ne naujokės. Pasak pašnekovių, galimybė treniruotis su šauliais yra kur kas daugiau nei tik įgūdžių tobulinimas.

1. Aistė Kundrotaitė (kairėje) ir Agnė Čičiūnė (dešinėje) Taikliojo šaulio kurso baigiamosiose pratybose.

2. Kurso metu buvo mokoma, kaip tinkamai pasislėpti miške. Agnės maskuotė.

5

Į Taikliojo šaulio kursą ateina žmonės, kurie būna gerai susipažinę su ginklu arba turintys aiškų siekį profesionaliai jį įvaldyti.

Čia renkasi brandūs žmonės, turintys tikslų, vertinantys ne šūvių gausą, o tikslumą, kurį privaloma užtikrinti atliekant šūvį pačiomis sudėtingiausiomis sąlygomis.

VERTYBĖS IR LEMTINGAS SKAMBUSIS

Vienus į Šaulių sąjungą atveda šeimos istorijos, kitus – šeimos nariai, savo pavyzdžiu įkvėpę ir paskatinę juo sekti. Treti narystę Šaulių sąjungoje pasirenka karo Ukrainos kontekste suvokę, kad negali ramiai sėdėti ir tikėtis, jog mūsų tai nepalies. Dažnas, nedrąsiai pirmą kartą pravėręs Šaulių sąjungos rinktinės duris, paskui tvirtai kerzinais batais žengia šauliškus žingsnius.

Paklausta apie sprendimą tapti šaule, Agnė prisiminė savo senelį, kuris buvo didelis patriotas, šaulys nuo 1935 metų – jam netgi suteiktas Garbės šaulio vardas.

„Senelis nuo pat vaikystės buvo pavyzdžiu, moka mylėti savo Tėvynę ir savo darbais prisidėti ginant jos nepriklausomybę. Visada pasakodavo apie šaulišką veiklą, Lietuvos nepriklausomybės svarbą. Vaikystėje mane veždavo į Kretingos šaulių būstinę, kur dalyvavo atkuriant šaulių veiklą nepriklausomybės pradžioje. Jis daug nuveikė įamžinant Kartenos apylinkėse žuvusių partizanų atminimą. Senelis visada mokė gyventi vertybėmis grįstą gyvenimą – tai ir mėginu daryti, todėl šiandien norisi ir pačiai aktyviai prisidėti prie šaulių vykdomos veiklos“, – pasakoja Agnė. Agnės vyras taip pat šaulys, tad turbūt buvo tik laiko klausimas, kada ir ji papildys brolių ir sesių gretas. »

2

Šaudymas yra toks dalykas, kad iš vadovėlio neišmoksi, reikia treniruotis – ir labai daug.

Aistės istorija kiek kitokia – galima sakyti, kad ji atsidūrė tinkamu metu ir tinkamoje vietoje. Šauliška veikla ją tiesiog traukte įtraukė. Kaip ji pati sako, sprendimą tapti šaule lėmė dvi priežastys: antros pusės buvimas šauliu ir prasidėjęs karas Ukrainoje. „Dėl ko prasidėjęs karas Ukrainoje? Buvo tokia situacija. Su draugu vykome į Vilnių asmeniniais reikalais, kelionės metu draugas gavo žinutę iš savo kuopos šaulio, kad skubiai reikia vairuotojų, turinčių D kategoriją, mat šiandien reikia išvykti į Ukrainą ir padėti nuvairuoti 10 autobusų su humanitarine pagalba. Kadangi aš turiu visas vairavimo kategorijas, ilgai negalvodama pasisiūliau padėti. Tai buvo kovo mėnuo, kai karas buvo tik prasidėjęs“, – prisiminė Aistė. Visai netikėtai pakeitę planus ir nuvykę į Kauną, išsiaiškinę situaciją, netrukus abu buvo kelyje į Ukrainą su dešimties autobusų kolona. „Grįžusi iš tokios kelionės, supratau, kad nebėra ko laukti – reikia stoti į Šaulių sąjungą.“

ŠAULIAI – PAVYZDYS VISUOMENEI

Abi pašnekovės aktyviai dalyvauja šauliškuose renginiuose ir pratybose. Pasak Agnės, pratybos yra viena iš būtiniausių šauliško veiklų, kurios padeda teorines žinias įsisavinti ir patikrinti praktikoje. Moteris įsitikinusi, kad dalyvavimas valstybinių švenčių minėjimuose yra svarbi šauliškos veiklos dalis, nes taip parodoma vienybė ir jėga. „Padedame įkvėpti kitus Lietuvos Respublikos piliečius sekti šaulių pavyzdžiu ir tapti aktyviais visuomenės nariais“, – įsitikinusi šaulė.

Įstojęs į Šaulių sąjungą, kiekvienas gali pasirinkti sau tinkamiausią šauliškos veiklos kryptį. Pašnekovės neslepia, kad joms svarbu dalyvauti pratybose ir kursuose, ugdyti ir tobulinti įgūdžius, kurie atėjus dienai X padėtų prisidedant prie Tėvynės gynybos. „Lietuvos šaulių sąjungoje kiekvienas atranda kažką savito. Vieni ugdo įgūdžius teikdami pagalbą ar organizuodami logistiką, kiti – dirbdami su jaunimu, tretieji – dalyvaudami taktinėse veiklose ugdo savo įgūdžius valdyti

3

ginklą ir taip stiprina šaulių ginkluotąsias pajėgas. Man labiausiai prie širdies yra taktinės veiklos, tolimasis šaudymas. Ši sritis žavi todėl, kad skatina siekti tobulumo šūvio atlikimo technikoje, įvertinant aplinkos bei oro sąlygas, užtikrinant kartojamų šūvių tikslumą, bei moko greitai reaguoti į nenumatytas situacijas. Visi šie faktoriai įkvepia nesustoti, tobulėti ir ugdyti taiklojo šaulio įgūdžius“, – dalijasi mintimis Agnė.

Šauliškame kelyje Agnė ir Aistė lydi jų antros pusės, pataria ir palaiko. „Mano vyras Juozas Čičiūnas taip pat yra Lietuvos šaulių sąjungos narys. Būtent jis mane sudomino tolimuoju šaudymu, vyras dalyvauja varžybose ir ne kartą yra užėmęs prizinių vietų. Jis man padovanojo pirmuosius mano ginklus. Kartu pradėjome vykti į treniruotes – jis tapo mano pirmuoju taiklojo tolimojo šaudymo mokytoju“, – pasakoja Agnė. Ji džiaugiasi ne tik vertingomis vyro pamokomis, bet ir galimybe kartu leisti laiką dalyvaujant šauliškose veiklose.

TAIKLIOJO ŠAULIO KURSO NAUDA

Rinktinės organizuotas ir devynis mėnesius trukęs Taiklojo šaulio kursas – šviežiausia moterų šauliška patirtis. „Dar prieš įstodama į Šaulių sąjungą turėjau visus leidimus turėti ginklą: pistoletą, lygiavamzdį, graižtvinį. Kadangi mano draugas šaudė, teko ir man pasimokyti“, – šypsosi Aistė. Agnė taip pat ne naujokė, turi patirties tiek su ilgais, tiek su trumpais ginklais. „Pati turiu keletą ginklų, kuriuos naudoju šaudymo įgūdžiams ugdyti, dalyvauju tolimojo šaudymo varžybose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Taiklojo šaulio kursas padėjo įsisavinti bazines žinias, reikalingas norint atlikti tikslų tolimąjį šūvį“, – apie šaudymo patirtis pasakoja šaulė.

Nors abi prieš kursą turėjo šaudymo patirties, dėl galimybės dalyvauti Taiklojo šaulio kurse dvejonų nebuvo, nes kursas suteikia šauliams galimybę ne tik susipažinti su visa taiklojo šaudymo teorine dalimi, bet ir užtvirtinti žinias per pratybas.

4

„Teorija visada yra svarbus pagrindas kiekvienoje disciplinoje. Kai ją dėsto savo patirtimi besidalijantys profesionalūs instruktoriai – paskaitos tampa labai įtraukiančios ir suteikiančios ypatingų, ne vadovėlinių žinių. Geriausias teorijos šisavinimas – kai gali ją aptarti ir analizuoti vienminčių komandoje bei pritaikyti praktikoje – pratybose, kur įgyjami įgūdžiai bei pasiekiami asmeniniai rezultatai. Tai turbūt pačios įdomiausios patirtys“, – įsitikinusi Agnė.

„Su kiekvienu šaudymu norisi vis labiau tobulėti. Kurso metu įsigijau ginklą, su kuriuo galėsiu ir toliau treniruotis“, – apie ateities planus toliau tobulėti šaudymo srityje pasakoja Aistė.

Šauliai kurso metu įgijo žinių, kaip išmatuoti atstumą pasitelkus optiką, kaip tinkamai pasislėpti miške – maskavimosi subtilių, sėlinimo ir taisyklingo šaudymo gudrybių įvairiose šaudymo pozicijose. Nepaisant to, kad šaulės kurso metu ne pirmą kartą į rankas paėmė ginklą, iššūkių taip pat būta. Pasak Agnės, didžiausias iššūkis šiame kurse buvo sėkmingai

3. Aistė kurso metu įsigijo ginklą, su kuriuo sieks ir toliau treniruotis, tobulinti įgūdžius.

4. Agnė tarptautinėse tolimojo šaudymo varžybose Lenkijoje.

pastebėjimais, atradimais ir nusivylimais įkvepia, sustiprina ir šaulišką šeimą daro stipresnę. Pasak Aistės, nors kursas pasibaigė, visi išlaikę įskaitas, tai ne pabaiga. „Į mūsų kursą susirinko tikrai motyvuoti žmonės, su kuriais bendraujame toliau ir planuojame tolesnes treniruotes, pratybas. Jeigu nelavinsime įgūdžių, tai kam pradėti išvis tokį kursą? Šaudymas yra toks dalykas, kad iš vadovėlio neišmoksi, reikia treniruotis – ir labai daug. Labai džiaugiuosi, kad mūsų komanda yra vieninga ir einame toliau. Esame sutarę, kad savo jėgas bandysime ne tik savo kurse, tačiau ir dalyvausime įvairiose šaudymo varžybose. Šiais metais jau dalyvavau savo pirmosiose varžybose Rukloje „Sniperfest“, – pasakoja Aistė.

VYRAI IR MOTERYS

Šaulystė subalansuota tiek vyrams, tiek moterims. Taiklojo šaulio kursas taip pat. Tiesa, juose kol kas daugiausia sutinkama vyrų, bet, kaip sako kurso dalyvė Agnė, šis kursas reikalauja koncentracijos, nuoseklumo, tikslumo bei užsispyrimo siekiant maksimalių rezultatų. Lytiškumas čia nežaidžia esminio vaidmens, ginklas vienodai šauna ir vyrui, ir moteriai. Svarbiausia tai daryti profesionaliai.

„Šiame kurse dalyvavo dvi moterys. Galbūt mums lengviau, nes šalia turime vyrus, „apsėstus“ šaudymo ir mums padedančius techniniuose dalykuose, besidalijančius savo patirtimi, tačiau tikrai skatinu moteris nebijoti ir dalyvauti tokiose kursuose. Nėra lengva, tačiau viskas įmanoma. Manau, ir mes su Agne šio kurso metu pakeitėme kursantų vyrų požiūrį į mus. Skatinu Taiklojo šaulio kurse aktyviai dalyvauti ne tik moteris, bet ir vyrus. Tai kursas ne tik apie šaudymą!“ – padėtinančiomis mintimis dalijasi Aistė.

„Lietuvos šaulių sąjungoje visi žmonių talentai yra svarbūs ir prasmingi. Kalbant apie Taiklojo šaulio kursą, jei tik jaučiate pašaukimą ugdyti ginklo valdymo įgūdžius, visada verta pabandyti. Iš pradžių su trumpais ginklais, tada su ilgais ginklais. Ir tie, kurie jums suteiks daugiausia malonumo ir motyvacijos, drąsiai rinkitės ir siekite tobulumo. Pašmaikštausiu dėl vyrų ir moterų dalyvavimo Taiklojo šaulio kurse: „Dievas sukūrė vyrą ir moterį, o ginklas padarė juos lygius“, – pokalbis su šypsena baigia šaulė Agnė. x

ŽYGIO LAZDA NE TIK PASIVAIKŠČIOJIMUI, BET IR IŠGYVENIMUI

1

6

TEKSTAS IR NUOTRAUKA:

Eduardas Klimenka,
Gabrielius E. Klimenka
#Išgyvenimo_akademija_KlimEndka

1. Žygio lazda gali padėti lengviau įveikti ilgus atstumus, ypač kalvotomis vietovėmis.

Ar žygiuose naudoji lazda? Nekalbame apie šiaurietiškąjį ėjimo lazdas, kurios pagal pavadinimą skamba lyg išdidus žengimas į Valhalą, o realybėje atrodo taip, lyg būtum pametęs slides. Kalbame apie paprastą medinę lazda. Bent jau seniau lazda buvo neatskiriama kiekvieno žygeivio, piligrimo ar keliautojo atributas. Tad pakalbėkime, kodėl svarbu ją turėti.

KADA IR KAIP PASIRINKTI LAZDĄ

Lazdą derėtų pasidaryti prieš kiekvieną žygį pėsčiomis, ypač jei reikės keliauti ilgus atstumus, kalvotomis vietovėmis. Žinoma, ne visada patogiu lazda nusinešti iki žygio vietos, tad galima ją pasigaminti sustojus. Tokiu atveju judėsi lėčiau, nes dairysiesi, kokia šaka tam tinkama, sustojęs negalėsi ilsėtis, nes teks darbuotis peiliu. Mažas patarimas: jei lazda darai kelionėje, ją drožinėk sustojęs. Esame matę, kaip žmonės lazdas drožia eidami, tai labai pavojinga, nes eidamas turi žiūrėti po kojomis, negali turėti atviro peilio rankose, juk taip kiekvienas neatsargus žingsnis gali būti paskutinis.

TAIGI, KOKIA TURĖTŲ BŪTI TAVO KELIONIŲ LAZDA

Ieškok kiek įmanoma tiesesnio medžio ar šakos, kurios ilgis būtų maždaug iki tavo pažasties. Aukštesnės tikrai nereikia. Storis irgi svarbus, nes per plona lazda greitai lūžta, o per storą sunku laikyti, tad optimalus variantas yra maždaug tokio storio kaip pirštais rodomo OK ženklo apskritimas. Taip lazda bus optimaliai pritaikyta tavo rankai.

Kitas variantas – nueiti į turizmo prekių parduotuvę ir nusipirkti anglies pluošto sulankstomą lazda, bet tai daugeliui žygeivių toks ne visai fengšui reikalas, o tūlas *bushcrafteris* tokią pamatę greičiausiai nualptų. Kita vertus, paties pasidaryta lazda gali būti pasididžiavimo vertas dalykas. Kad ir kaip ten būtų, renkiesi tu, nes svarbu, kad įrankis tau tarnautų, o ne tai, ką žmonės pagalvos.

Jei prieš žygį lazda nusprendei pasidaryti pats, tuomet parsinešk ją namo ir nužievink, nušlifluok, gali net ir nudažyti ar išskutinėti savo ženklus. Taip lazda bus ne tik funkcionalus įrankis, bet gražiai atrodys ir pabrėš tavo individualumą.

KAIP VAIKŠTOMA SU LAZDA

Jei žygio lazdos niekada nesi naudojęs, rekomenduojame prieš žygį pasitreniruoti. Naudojantys ją pirmą kartą paprastai stokoja įgūdžių ir bet kaip ją makaluoja – tokiu atveju ji tampa labiau trukdžiu nei pagalba. Eidamas su žygio lazda, laikyk ją toje rankoje, kurioje patogiau (paprastai dešiniarankiai ją laiko dešinėje, kairiarankiai – kairėje). Lazda – tai tavo trečioji koja. Tad, jei ją laikai dešinėje, ji turi judėti kartu su kairiąja koja, t. y. jei tavo kairioji koja juda į priekį, lazdos galas, esantis arčiau žemės, taip pat juda į priekį, perstatydamas dešiniąją koją pirmyn remiesi kairiąją koja ir lazda vienu metu. Jei tenka lipti į kalną, principas išlieka toks pats.

LAZDOS PANAUDOJIMO BŪDAI

Aptarkime kelis lazdos panaudojimo būdus. Iškart dera pastebėti, kad jie priklauso tik nuo tavo fantazijos, o mes pateikiame kelis, naudojamus dažniausiai.

Pusiausvyra. Bene svarbiausia ir neabejotinai labiausiai paplitusi žygio lazdos panaudojimo priežastis – siekis išlaikyti pusiausvyrą. Daugelis iš mūsų jau nesame tokie jauni, kaip kadaise, ir net menkiausias paslydimas gali lemti traumą. Lazda pagelbės, jei ilgo žygio metu tau pritrins ar pavargs kojos, tokiu atveju ji atstos ramentą.

Gylio tikrinimas. Keliaujant laukinėje gamtoje neretai tenka kirsti vandens telkinius: upelius, pelkes ar upes. Gana dažnai mes nematome realaus telkinio gylio, todėl prieš jį brendant reikėtų įsitikinti, kad tai daryti yra saugu. Vandens gylį gali patikrinti bandydamas prieš save paliesti upės dugną. Juk pakanka vieno neatsargaus žingsnio ir tu jau makaluojiesi vandenyje. Kiaurai permirkai, tau šalta, mobilusis telefonas nebeveikia, žodžiu, patekai į didelę bėdą. Nepamiršk, kirsdamas vandens telkinį, judėk lėtai, nes net ir sekus vanduo gali tave išversti iš kojų, ypač per potvynius.

Nešyklė. Turbūt esi matęs, kaip filmuose vaikšto benamiai: daiktai suvynioti į skudurą ir pakabinti ant per petį permestos lazdos galo. Benamiai šiaip yra profesionalūs išlikėjai, tad turime ko iš jų pasimokyti. Toks būdas visai neblogas, jei neturi kuprinės arba keliaudamas aptinki maisto, pavyzdžiui, grybų.

Pseudomačeta. Keliaujant per brūzgynus ir dilgėles, lazda puikiai tinka norint pašalinti augalus iš kelio. Tai pasidaro aktualu, kai tenka brautis per augalus, galinčius pakenkti sveikatai [pavyzdžiui, Sosnovskio barščius] arba sužaloti [pavyzdžiui, avietynus].

Graibštas. Jei daiktas įkrito į vandenį, o tavo rankos per trumpos jį pasiekti, panaudoti gali žygio lazda. Kaip graibštas, lazda puikiai tinka ir norint pasiekti aukštai kabančią šaką, ją prisitraukti ar numušti vaisius bei riešutus.

Žarsteklis. Kūrenant laužą, tavo žygio lazda gali tapti puikiu žarstekliu, kuriuo ne tik malkas galėsi pavartyti, bet ir iš žarijų išsiimti maistą. Ją šalia laužo įsmeigęs šonu, galėsi ant jos pakabinti virdulį arba pasidaryti rūbų džiovyklą.

Kabykla. Sustojus pailsėti kuprinės geriau nedėti ant plikos žemės. Jos diržais apimk medį ir iš kitos pusės pro juos prakišk savo lazda – kuprinė puikiai

Ieškok kiek įmanoma tiesesnio medžio ar šakos, kurios ilgis būtų maždaug iki tavo pažasties, o storis – kaip pirštais rodomo OK ženklo apskritimas.

laikysis apkabinusi medį, o šonuose išlindę lazdos galai taps puikia kabykla striukei ar kitiems daiktams.

Gynyba. Liaudies išmintis sako, kad ir lazda kartą metuose šauna. Ji kaip ginklas naudotas nuo priešistorinių laikų visame pasaulyje. Net ir nemokant visokių Rytų kovos menų įmantrybių, vien mojuojant į šalis, lazda gali būti puiki savigynos priemonė. Gal nuo vilkų gaujos ja ir neapsiginsi, bet nuo pavienio užpuoliko, žmogaus ar gyvūno apsisaugoti tikrai galima.

Pagalba draugui. Lipant į kalną, įkritis į vandenį ar duobę, kai nebeužtenka rankos, ištiesta pagalboms lazda tikrai gali praversti. Ji taps savotiška virve, kurią numeti patekusiame į bėdą.

Atrama fotoaparatu. Kai kurie žygeiviai mėgsta judėti dviejų kilometrų per valandą greičiu ir per tą laiką padaro gerą šimtą nuotraukų. Ne visi fotoaparatai daro geras nuotraukas iš rankos, ypač tamsiuoju paros metu, tad reikalui esant lazda gali atlikti stabilizatoriaus funkciją – tikime, nuotraukos išeis geresnės.

VIETOJ PABAIGOS

Skautai paprastai naudoja žygio lazda, kurios viršutinis galas išsišakoja į dvišakį. Senovėje piemenys naudodavo lazdas, kurių vienas galas būdavo lenktas it kablys. Tai irgi teikia savų privalumų. Kokią lazda ir kaip naudosi tu, tavo pasirinkimas ir įgūdžio klausimas. Sakoma, kad žmogus – tai beždžionė, supratusi, kam yra reikalinga lazda, tad nenuvertink šio išradimo. x

JLTV - MODERNIAUSIAS PASAULYJE TAKTINIS ŠARVUOTAS VISUREIGIS

Temperatūros intervalas
nuo **-32°C** iki **52 °C**

Pilnu kuro baku įveikiamas
atstumas
483 km

Variklio galia
254 kW

Vietų skaičius
**4 įgulos nariai +
kulkosvaidininkas**

Karinės klasės elektros
generatorius
10 kW

Svoris
nuo 6,2 t.
(priklausomai nuo sumontuotos
įrangos gali sverti daugiau nei 10 tonų)

Maksimalus greitis
>113 km/h

Didžiausias nuolydis
60 proc.

Kiti privalumai

Galima montuoti įvairią įrangą, aukštas pravažumas, itin stiprus šarvas, lengva transportuoti oru, patogus personalui – erdvus ir turi kondicionierių

Įsigijami visureigiai yra su bokšteliais, apginkluoti 12,7 mm kulkosvaidžiais M2 QCB, veža 5 karius su ginkluote. Pagal Krašto apsaugos ministerijos ir JAV Vyriausybės pasirašytas sutartis Lietuvos kariuomenei iš viso „Oshkosh Defense“ gaminamų JLTV visureigių bus nupirka 500. Visi įsigyti visureigiai, įranga, ginkluotė, įrankiai ir atsarginės dalys palaipsniui Lietuvos kariuomenei bus perduoti iki 2024 m. pabaigos.

1

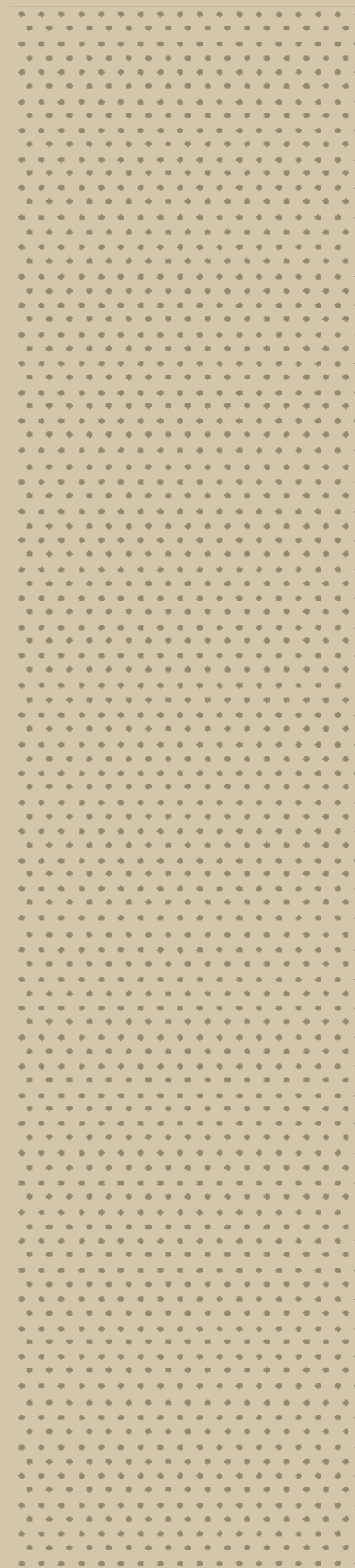
KODĖL GINKLĄ REIKIA VALYTI REGULIARIAI?

7

TEKSTAS IR NUOTRAUKOS:
Valdas Kilpys

1. Reguliarus ginklo valymas – sklandūs šūviai.
2. Svarbu kruopščiai išvalyti smulkiąsias ginklo dalis.

Šiame straipsnyje remiamės Jeffo Gonzaleso mintimis apie ginklų priežiūrą, kurios buvo publikuotos *The truth about guns* (liet. Tiesa apie ginklus) svetainėje. Jis yra buvęs JAV karinio jūrų laivyno SEAL komandos narys ir žymus ginklų ir taktikos instruktorius. Šiuo metu yra įmonės *Trident Concepts* prezidentas Ostine, Teksase.

2

ŠVARUS REIŠKIA PATIKIMAS?

Ar turėtumėte valyti pistoletą po kiekvieno šaudymo? Dauguma šiuolaikinių kokybiškų pistoletų yra sukurti ir pagaminti taip, kad juos būtų galima dažnai naudoti ir jie nestrigtų. Net jei pyškinate šimtus šovinių ir pistoletas, regis, turėtų būti labai nešvarus – jis vis vien veiks. Kas netiki, internete be vargo gali rasti krūvas filmukų, kur šiuolaikiniai pistoletai yra bandomi juos kišant į purvą, šaldant ir atliekant kitus „kankinimus“. Ir vis vien galiausiai pasigirsta šūvis.

NATŪRALIAI KYLA KLAUSIMAS: KOKIO GALO JUOS VALYTI PO PRATYBŲ, JEI JIE TOKIE PATVARŪS?

Dauguma šaulių tai daro tiesiog iš pagarbos savo ginklui. Arba iš įpratimo. Dar egzistuoja stereotipas, kad šiek tiek suodžiais apsinešęs ginklas kažkodėl neturi iššauti, užstrigti. Tai netiesa. Tiksliau sakant, ne visai tiesa.

NUSIDĖVĖJIMO PAVOJAI

Kad pistoletas geriau švarus nei purvinas, aišku kiekvienam. Dar jis turi būti suteptas, kaip reikalauja gamintojas. Tačiau neiššovimo tikimybė dėl užterštumo yra minimali. Pagrindinė problema – nusidėvėjimas.

Pistoletai yra mechaniniai daiktai. Naudojami mechaniniai daiktai genda. Tai aksioma. Tad periodišką pistoleto valymas yra (turėtų būti) skirtas detaliai ginklo apžiūrai. Ypač dėmesį dera kreipti į smulkiąsias ginklo dalis. Tai padės išvengti strigimo lemiamu momentu (geriau jis neateitų).

Net ir paprasčiausi pistoletai iš esmės yra gana sudėtingi mechaniniai kūriniai. Kai pradėsite valyti, apžiūrėkite, ar nėra įtrūkimų plastikinėse detalėse, ar neatsiranda metalinių įbrėžimų, ar jos nėra pernelyg nusidėvėjusios. Jei pirkote ne kokį nors egzotinį ginklą, gamintojas visuomet gali pakeisti svarbias, labiausiai besidėvinčias dalis.

Nereikėtų ignoruoti ir informacijos internete, kur be vargo galima rasti detalias instrukcijas. Pasak žinovų, visai protinga iš anksto įsigyti atsarginių greičiausiai susidėvinčių detalių (tai pirmiausia galioja šovos mechanizmui ir grąžinamajai spyruoklei).

REGULIARUMAS – SVARBIAUSIA

Žinovai rekomenduoja sudaryti reguliary techninės priežiūros grafiką. Tinkamas valymo ir tikrinimo intervalas priklauso nuo iššautų šovinių skaičiaus. Jis, savaime suprantama, skiriasi. Kartais iššausite tik 50 šūvių. Kitais atvejais, tarkime, per mokymus, galite paleisti ir 500 šūvių.

Būtent todėl reikalingas standartas. Pažadėkite sau: po X šūvių išvalysiu ir vizualiai apžiūrėsiu šaunamąjį ginklą, ar nėra galimų problemų. Rekomenduojamas šūvių skaičius yra 800–1 000.

Rūpinkitės savo ginklais, o jie pasirūpins jumis. Tikroji paslaptis yra ta, kad jei žinote ir suprantate, kaip veikia jūsų šaunamasis ginklas – kurios dalys ką daro, kur jos dedamos ir kaip jos turi atrodyti, – galite palaikyti aukščiausią savo ginklo parengties būklę. x

REGIMANTAS KONTRIMAS: „PRALAIMĖTI NĖRA BLOGIAUSIA. BLOGIAUSIA, NEPABANDYTI“

TEKSTAS: Dovilė Pukertaitė

NUOTRAUKA: asmeninis Regimanto Kontrimo archyvas

„Instruktorius turėtų būti socialiai aktyvus, dalyvauti Lietuvos valstybei svarbiose šventėse, bandantis vis naujas veiklas ar ieškantis nepatirtų potyrių“, – sako Regimantas Kontrimas, Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės šaulys, kuris nuo jaunojo šaulio stovykloje išaugo iki instruktoriaus, vedančio mokymus Krašto apsaugos savanorių pajėgose ir Lietuvos šaulių sąjungoje.

Kokia buvo pradžia?
Kaip tapote instruktoriumi?

Dauguma žmonių turi tam tikrų pomėgių, manieji yra aktyvus laisvalaikis ir mokymas. Mokymas – tai prasminga veikla, kuri labai dinamiška ir įdomi.

Susidomėjimą kitų mokymu galėčiau sieti su Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės organizuota jaunųjų šaulių stovykla, kurioje dalyvavau, kai man buvo 15 metų. Stovyklos metu buvau pastebėtas ir paskirtas į būrio vadus. Manau, viskas nuo to ir prasidėjo. Gavau daug komplimentų iš savo būrio draugų, kad labai paprastai ir aiškiai gebu paaiškinti mokomąją medžiagą, kuri, išgirsta iš stovyklos instruktorių, jiems nebuvo tokia aiški. Po stovyklos savyje identifikuojau lyderio savybes, įgijau daugiau pasitikėjimo savimi bei atradau gebėjimą mokytį.

8

Kai man suėjo 18 metų, po poros savaičių užsirašiau į tuo metu organizuojamus bazinius karinius mokymus. Kuopos instruktoriai buvo tikrai kompetentingi bei įdomiai ir charizmatiškai vesdavo karybos mokymus. Pamatęs ant jų peties antsiuvus „Instruktorius“ pradėjau domėtis, kaip galėčiau juo tapti. Baigęs bazinius karinius mokymus tapau Krašto apsaugos savanorių pajėgų kariu. Čia man sekėsi tikrai gerai. Buvau vertinamas vadų ir kolegų, o įgijęs daugiau patirties buvau skiriamas vesti kai kurias pratybas. Vadų skirtos užduotys pamažu vis sunkėjo, o aš tobulėjau. Tarnaudamas Krašto apsaugos savanorių pajėgose taip pat aktyviai dalyvavau ir Lietuvos šaulių sąjungos veikloje, kurioje prisidėdavau prie Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės jaunųjų šaulių pakopinio rengimo bei jaunimui organizuojamų vasaros stovyklų. Taip ir prasidėjo mano, kaip instruktoriaus, kelias.

Kokiomis žiniomis dalijatės su kitais? Kas Jums įdomu?

Mane visuomet dominančios sritys buvo išgyvenimas ekstremaliomis sąlygomis (pastogės įrengimas, vandens išgavimas, ugnies įkūrimas ir t. t.), ginklai ir šaudyba bei skyriaus taktinės veiklos procedūros. Būtent šiomis temomis ir vesdavau mokymus įvairiuose Krašto apsaugos savanorių pajėgų kursuose ir Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės organizuojamuose mokymuose.

Kas Jums svarbu mokymuose, kuriuos vedate?

Visada svarbu pasiekti mokymų tikslus, išlaikyti auditorijos dėmesį bei ją sudominti. Yra svarbu gerai pasirodyti, aiškiai perteikti žinias, o svarbiausia, kad kiekvienas liktų supratęs ir išmokęs. Prieš kiekvienus mokymus, nepaisant to, kiek laiko įdėta jiems ruošiantis, yra juntamas nerimas, kad nepasieksi arba tik iš dalies pasieksi išsikeltus tikslus.

Labiausiai pasisekė mokymai? Kas tai lėmė ar lemia mokymų sėkmę?

Įsimintiniausi pasisekė mokymai buvo instruktoriaus kurso metu, kurį organizavo Žemaitijos šaulių 8-oji rinktinė. Tai buvo paskutiniai manęs vertinimo mokymai. Klausytojų vertinimui pasirinkau konkurso (varžybų) ir mažų grupių darbo metodus, kurie sukėlė labai audringas klausytojų emocijas. Po baigtų mokymų klausytojai man plojo.

Mokymų sėkmę ženkliai lemia būsimo auditorijos pažinimas. Kai pažįsti auditoriją, gali tikslingai pasirinkti metodus, kurie padės geriausiai atskleisti dėstomą temą. Svarbus ryšys tarp instruktoriaus ir mokinio.

Kai auditorija pažįstama, klausytojai mokymų metu jaučiasi drąsiau ir nebijo klausti klausimų. Žinoma, didelį vaidmenį atlieka instruktoriaus charizma, retorika ir pasitikėjimas savimi.

Frazės, kuriomis motyvuojate šaulius?

Pralaimėti nėra blogiausia. Blogiausia, nepabandyti.

Situacija, kuri kursų metu „išmušė“ iš vėžių?

Yra buvusi tokia situacija, kai vesdamas paskaitą auditorijoje pastebėjau, kad klausytojas yra mokymuose, bet juose nedalyvauja. Klausytojo akyse buvo matomos ašaros ir akivaizdūs vidiniai išgyvenimai.

Kas sunkiausia instruktoriaus darbe?

Tikiu, kad kiekvienas instruktorius, ruošdamasis paskaitai, sudeda visą širdį ir pasiruošia geriausiai taip, kaip jis gali. Todėl manau, kad sunkiausia instruktoriaus darbe būti pripažintam auditorijos. Rasti būdų, kad po kiekvienų mokymų auditorijos akys žibėtų.

Didžiausia nesėkmė?

Didžiausią nesėkmę, ko gero, įvardyčiau netinkamą pasiruošimą mokymams. Tai buvo vieni iš pirmųjų mano organizuotų mokymų, kurių metu turėjau vesti šaudymo padėtis, ginklo valdymo testą ir įskaitinį šaudymą iš „airsoft“ ginklų į taikinius. Viskas sekėsi tikrai gerai ir sklandžiai, tačiau iki tos akimirkos, kai supratau, kad nėra įkrautos baterijos. Teko šiek tiek „paraudonuoti“, kol „airsoft“ ginklai buvo pakeisti pneumatiniiais.

3 žodžiais apibūdinkite gerą instruktorių.

Smalsus, charizmatiškas, pasitikintis.

3 žodžiais apibūdinkite gerą mokinį.

Smalsus, darbštus, atkaklus.

Juokingiausias nutikimas mokymų metu?

Asmeniškai man daugiausia šypsenos kelia mokymai su asmenimis, kurie neturi jokių rikiuotės ir maskavimosi pagrindų. Rikiuotės mokymai pirmaisiais kartais atrodo labai chaotiški, o klausytojų akyse matomas pasimetimas ir nerimas. Iš jų juntama ir baimė ne taip atlikti rikiuotės pratimą. Juokingiausi momentai, kai žygiuojant keliama ta pati ranka ir koja ar bandoma „atsirinkti žingsnius“. Kalbant apie maskavimąsi, jo metu pastebimi dar neregėti slėpimosi būdai

ir įmantrūs spalvų deriniai (dažniausiai veido maskuotėje dominuoja tik juoda ar ruda spalvos). Pasitaiko atvejų, kai klausytojai „pavirsta krūmais“, o dėl sunkios maskuotės smarkiai apribojami judesiai. Tačiau geriausias emocijas kelia ne pirmu žvilgsniu užfiksuotos juokingos akimirkos, o akivaizdus progresas ir žinojimas „čia aš išmokiau“.

Kaip dažnai instruktoriui pačiam reikia tobulinti savo žinias? Kokius pastaruosius kursus esate baigęs?

Manau, kad geras instruktorius turi tobulėti kasdien. Tam nėra būtina skaityti knygas, manau, kad didelį vaidmenį atlieka bendravimas su įvairiais žmonėmis. Kiekvienas iš jų turi unikalios patirties, skirtingą išsilavinimą, domisi skirtingais dalykais, skiriasi jų mėgstamos veiklos. Instruktorius turėtų būti socialiai aktyvus, dalyvauti Lietuvos valstybei svarbiose šventėse, bandantis vis naujas veiklas ar ieškantis nepatirtų potyrių. Taip pat svarbu domėtis, kas vyksta Lietuvoje ir pasaulyje, todėl verta įsijungti ir išklausti žinias.

Baigęs 12 klasių įgijau technologijų bakalauro laipsnį. Tai buvo labai įdomios studijos su galimybe pakeliauti po pasaulį, pažinti kitas šalis, kultūrą bei skirtingų žmonių mentalitetą. Bakalauro studijų metais įgijau budinčio kapitono padėjėjo kvalifikaciją bei turiau galimybę tapti laivo kapitonu. Tai suteikia galimybę dirbti bet kurioje pasaulio šalyje, valdyti bet kurį laivą. Kadangi laikau save patriotu, pasirinkau savo ateitį kurti Tėvynėje. Po bakalauro studijų įstojau į universitetą ir įgijau pedagogo kvalifikaciją. Nieko nelaukęs įstojau į magistrantūrą ir įgijau magistro kvalifikacinį laipsnį. Taip pat esu baigęs ne vieną Lietuvos kariuomenės organizuotą kursą. Laisvu metu dalyvauju ir Lietuvos šaulių sąjungos organizuojamuose kursuose bei esu baigęs technikos atpažinimo, pilietinio pasipriešinimo ir instruktoriaus kursus. x

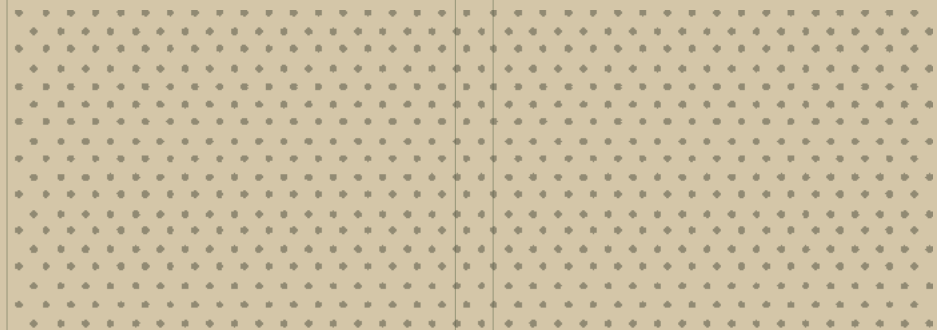
1. Regimantas Kontrimas pratybose.

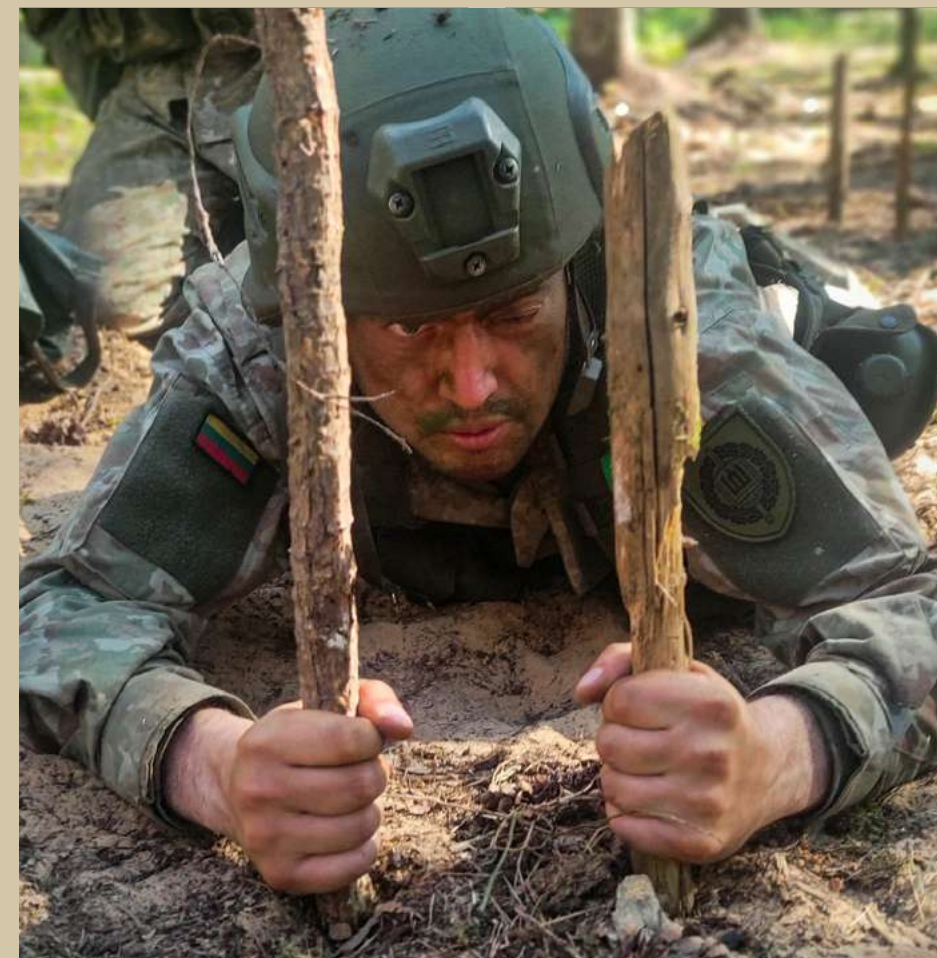
STUDENTAI SAVO PAREIGĄ TĒVYNEI ĮPRASMINA DALYVAUDAMI KARINIUOSE MOKYMUOSE

TEKSTAS: Lina Vaitiekūnaitė
NUOTRAUKOS: Aringas Švedas

Geras vadas žino, ką ir kaip daryti, ir gali rodyti pavyzdį kitiems.

1.-2. Jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose įgytas žinias jų klausytojai įtvirtino baigiamosiose pratybose.

1

2

„Ne vien žodžiais, bet ir darbais norime prisidėti prie Tėvynės gynybos“, – sako Lietuvos studentai ir aukštąsias mokyklas baigę absolventai, savo karybos žinias tobulinę Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje vykstančiuose Jaunesniųjų karininkų vadų mokymuose (JKVM). Jie šiuos mokymus vertina kaip geriausią būdą studentui atlikti pareigą Tėvynei ir kartu išmokti to, ko gali prireikti netikėtai pasikeitus saugumo situacijai šalyje.

Kaip tik trečiojo kurso klausytojai rodė savo gebėjimus, ko išmoko per visus trejus metus. Tiek trunka JKVM kursai.

Baigiamosios pratybos buvo intensyvios, nes visiems užduočių buvo skirta daug. Tačiau svarbiausia, kaip pasakojo dalyviai, – reikėjo ne tik įvykdyti užduotį, bet ir parodyti vadovavimo gebėjimus, reikalingus karininkui, kad jis gerai atliktų savo pareigas. Pratybų instruktoriai negailėjo pastabų, o kartu ir patarimų: „Geras vadas žino, ką ir kaip daryti, ir gali rodyti pavyzdį kitiems.“

Daug susikaupimo ir pastangų, ryžto ir atkaklumo iš studentų pareikalavo ne vienas išbandymas.

Darbas komandoje ir vadovavimas jai, lyderystės ugdymas – tai tik dalis veiklų, kurios vyko mokymų metu ir kurias reikės nuolat tobulinti jau būnant karininku. Reikės būti profesionalais ir tarnaujant Tėvynei, ir dirbant pasirinktoje srityje, derinant kario priesaiką ir atsakomybę visuomenei.

Sėkmingai baigusiems JKVM trečiojo kurso klausytojams bus suteiktas atsargos karininko (leitenanto) laipsnis ir jie papildys Lietuvos kariuomenės rezervu karininkų gretas.

JAUNESNIŪJŲ KARININKŲ VADŲ MOKYMAI

Jaunesniųjų karininkų vadų mokymai – viena privalomosios pradinės karo tarnybos formų. Ją atliekantys 18–32 metų aukštųjų mokyklų studentai ir absolventai įgyja pagrindinį karinį pasirengimą, išmoksta veikti karinio vieneto sudėtyje ir jam vadovauti.

Jaunesniųjų karininkų vadų mokymai buvo atnaujinti 2012 metais, siekiant didinti šalies gynybinį pajėgumą – rengti karininkus (būrių vadus) Lietuvos kariuomenės rezervui, jai reikalingus specialistus, ugdyti

Lietuvos Respublikos pilietį, pasirengusį atlikti konstitucinę pareigą – ginklu ginti savo valstybę.

Jaunesniųjų karininkų vadų mokymai organizuojami Vilniuje – Lietuvos karo akademijoje, Klaipėdoje – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalione ir Kaune – Divizijos generolo Stasio Raštikio Lietuvos kariuomenės mokykloje.

Sėkmingai baigusiems trejų metų kursą JKVM absolventams suteikiamas atsargos jaunesniojo karininko (leitenanto) laipsnis ir rezervo būrio vado kvalifikacija. Atsargos karininkai turi realias galimybes tarnauti Lietuvos kariuomenėje ir toliau siekti karjeros kaip profesinės karo tarnybos kariai (karininkai). x

NATO IR KOLEKTYVINĖ GYNKYBA KIBERNETINIŲ ATAKŲ METU

TEKSTAS: Kornelija Ž., Naglis Č.

Prasidėjus Šaltajam karui Europoje, siekiant sustabdyti Sovietų Sąjungos įtakos ekspansiją į Rytų Europos valstybes, tarp 12 Europos ir Šiaurės Amerikos valstybių buvo sudaryta Šiaurės Atlanto sutartis, kuria buvo įkurta Šiaurės Atlanto sutarties organizacija – NATO. Šio gynybinio aljanso tikslas yra atskleidžiamas minėtos sutarties 5-ajame straipsnyje, kuriame apibendrintai teigiama, kad vienos NATO valstybės narės užpuolimas turi būti traktuojamas kaip viso Aljanso užpuolimas. Šis vertybinis supratimas įsipareigoja ginti Aljanso narius ir demonstruoja karinio aljanso solidarumą.

10

Nekintantis NATO 5-asis straipsnis gali būti aktyvuojamas tik saviginos principu, kai yra užpuolama viena iš gynybinio aljanso valstybių narių. Užpuolimas šio straipsnio kontekste yra suprantamas kaip konvencinis ginkluotas užpuolimas taip, kaip jis apibrėžiamas tarptautinėje teisėje, todėl Sutartis remiasi Jungtinių Tautų Chartija. Šio straipsnio panaudojimo atveju visoms kitoms NATO valstybėms narėms tenka pareiga teikti įvairiapusę pagalbą, siekiant atstatyti taiką ir saugumą visoje NATO erdvėje.

Svarbu pabrėžti, kad pareiga teikti pagalbą nėra izoliuotai susijusi tik su karinėmis priemonėmis – 5-ajame straipsnyje minima, kad NATO narės įpareigoja teikti visapusę pagalbą, įskaitant ir ginkluotas jėgos panaudojimą. Tai suponuoja, kad minimo užpuolimo atveju kiekviena NATO narė individualiai ir kolektyviai teikia reikiamą pagalbą užpultajai valstybei narei tokią, kokią jos mano esant reikalingą. Per visą NATO egzistavimo laikotarpį 5-asis straipsnis buvo aktyvuotas vienintelį kartą – po 2001 metų rugsėjo 11 dienos teroristinių išpuolių Jungtinėse Amerikos Valstijose.

KIBERNETINĖS ATAKOS NEKONVENCINIAME KARE

Nors susidomėjimas kibernetiniu karu gyvuoja jau seniai, tokio karo formos pripažinimas kaip vieno iš pagrindinių iššūkių saugumo srityje suaktyvėjo atsiradus daugybei praktinių pavyzdžių, kai karas išplito į skirtingas sferas, kurios nėra asocijuojamos tik su tradicinėmis ginkluoto konflikto priemonėmis. Tai įrodė ir 2008 metais priimta pirmoji Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos kibernetinės gynybos strategija bei 2014 metų Aljanso susitarimas, kad kibernetinis karas gali paskatinti NATO steigimo sutarties kolektyvinės gynybos sąlygą – 5-ojo straipsnio įgalinimą. Kibernetinė erdvė pripažinta kaip viena iš kelių karinių operacijų sričių.

Kibernetinės operacijos nėra tiesiogiai reguliuojamos teisiniuose režimuose, tačiau atsiranda vis daugiau pavyzdžių, kai šalys politiškai palaiko tokio reguliavimo naratyvą. Tokių operacijų koncepcija buvo gana stipriai vertinama ir po Estijoje 2007 metais įvykusių kibernetinių atakų, kai 22 dienas buvo puolamos visos kritinės Estijos infrastruktūros, privačios ir valstybinės įstaigos.

Nors po 2014 metų Rusijos agresijos hibridinio karo idėja nebebuvo svetima, supratimas, kad kibernetinės atakos gali sukelti dar daugiau žalos konflikto metu negu tipinės konvencinės priemonės, prasiskynė kelią iki strateginio lygio diskusijų.

Penktojo straipsnio taikymo aplinkybėms suprasti reikalinga analizė: ar kibernetinės atakos gali būti prilygintos ginkluotos jėgos panaudojimui?

KIBERNETINĖ ATAKA GINKLUOTAME KONFLIKTE

Pastaruoju metu Aljanso šalys daug ryžtingiau kalba apie kolektyvinę gynybą kibernetinės atakos metu. Penktojo straipsnio taikymo aplinkybėms suprasti reikalinga analizė: ar kibernetinės atakos gali būti prilygintos ginkluotos jėgos panaudojimui?

Pripažįstama, kad tarptautinė teisė gali būti taikoma tais atvejais, kai kibernetinės atakos yra naudojamos kartu su ginkluoto konflikto veiksmais. Tačiau klausimas dėl kibernetinių atakų vertinimo ir iš to kylančių pasekmių vis dar neturi aiškių gairių.

Bendriausia prasme kibernetinės atakos vertinimas vykdomas atsižvelgiant į šiuos aspektus: 1) atakos apimtį; 2) trukmę; 3) intensyvumą; 4) ataką vykdantis subjektas. Įvertinus šiuos aspektus, kibernetinės atakos gali būti lengviau kvalifikuojamos tarptautinės teisės ir kartu 5-ojo straipsnio kontekste.

Jau dabar Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komitetas skatina visas valstybes taikyti civilių apsaugos principus ir siūlo medicininei infrastruktūrai būtinas paslaugas žymėti raudonuju kryžiumi – humanitariniu simboliu. Taip siekiama apsaugoti svarbias medicinos ir Raudonojo Kryžiaus infrastruktūras nuo skaitmeninės žalos ginkluoto konflikto metu.

Galima daryti išvadą, kad iki šiol tarp šalių vyrauja nesutarimas, todėl pasiekti bendrą nuomonę dėl 5-ojo straipsnio taikymo nebus lengva. x

PETRO RUSECKO 140-OSIOMS GIMIMO METINĖMS

TEKSTAS: Stasys Ignatavičius

„Spaudos draudimo gadynės žmonės paskui kitas kitą amžinybėn eina, nusinešdami su savimi labai brangi mūsų praeičiai atsiminimų, jeigu mes tų žmonių atsiminimų nesurinksimė – daugybė tų laikų įvykių liks visai užmiršta, pranyks mūsų istorija...“

Petras Ruseckas

Lietuvos knygnešys, visuomenininkas, Nepriklausomybės Kovų dalyvis, Vyčio Kryžiaus ordino kavaliereus, Lietuvos šaulių sąjungos Centro valdybos narys, vienas iš Lietuvos rašytojų ir žurnalistų sąjungos steigėjų, politinis kalnys Petras Ruseckas gimė 1883 metų liepos 20 dieną Rokiškio apskrities Panemunėlio valsčiaus Baubliškių vienkiamyje, daugiavaikėje neturtingų bajorų šeimoje. Skaityti ir rašyti pramoko namuose. 1896 metais su tėvais persikėlė gyventi į Maladečiną [dabar – Baltarusija], bet ilgai neužsibuvo. 1897 metais Ruseckų šeima apsigyveno Rygoje. Šeima gyveno vargingai, todėl penkiolikmetis Petras 1898 metais įsidarbino [dirbo iki 1901-ųjų] jūrininku [junga] Odesoje. Tuo metu šiame Ukrainos uostamiestyje gyveno apie 400 lietuvių.

11

Čia jis susipažino su į Odesą ištremtais knygnešiais Pakuonio kunigu Juozu Šmulksčiu, „Sietyno“ draugijos Pilviškių kuopelės nariu Juozu Rimša, Veiverių mokytojų seminarijos auklėtiniais ir Marijampolės gimnazijos mokiniais Juozu Jesaičiu, Mečislovu Vasiliausku ir Juozu Paršaičiu. Jie nelegaliu paštu gaudavo „Varpą“, „Ūkininką“, JAV lietuvių laikraščius „Tėvynę“ ir „Vienybę lietuvininkų“. Petras iš šių vyrų sužinojo apie lietuvių tautinį atgimimą ir pirmą kartą gavo lietuvišką spaudą, kas pažadino jame lietuvi.

Netrukus jis pats kartu su kitais kūrė slaptą lietuvių draugiją ir tapo knygnešiu, nes rūpinosi slaptos lietuviškos spaudos pristatymu ir platinimu Odesoje bei jos pardavimu, siųsdavo laikraščius ir knygas net Čiornos Padinos ir Saratovo gubernijos lietuviams. 1901 metais metė jūrininko darbą ir pradėjo dirbti lenkiškoje bibliotekoje – knygynė ir lietuviškoje „Rūtos“ draugijoje. Nuo 1903 metų P. Ruseckas pradėjo bendradarbiauti spaudoje ir parašė pirmąją savo korespondenciją „Vienybei lietuvininkų“. Gyvendamas Odesoje baigė keturias gimnazijos klases.

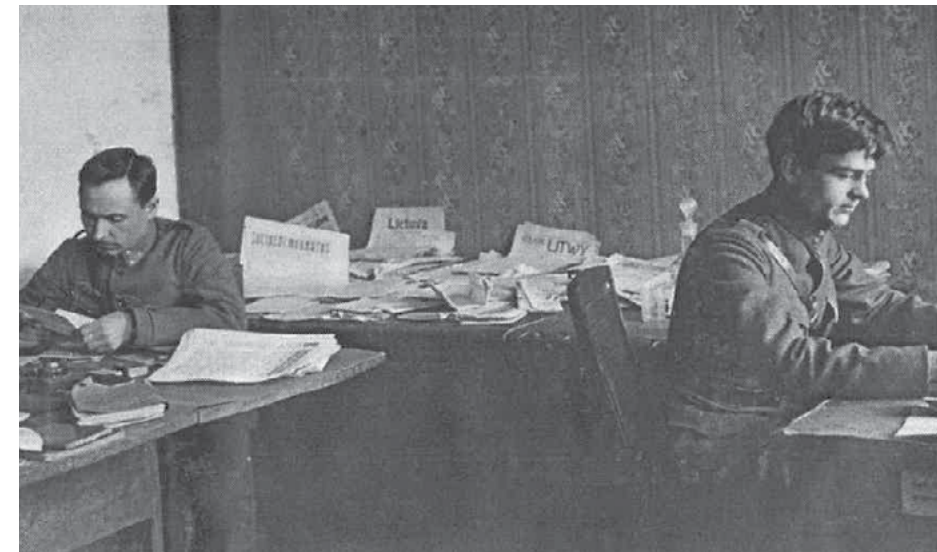
Gyvenimas Odesoje subrandino P. Rusecko visuomeninę ir politinę orientaciją. Čia įgytąją patriotinę nuostatą jis išsaugojo visame tolesniame savo gyvenime, tačiau politinės organizacijos pasirinkimą lėmė 1905 metų revoliucijos radikalizmas.

Sulaukęs 21 metų, jis 1904 metų rugpjūčio 1 dieną buvo pašauktas į carinės Rusijos kariuomenę. Vyko Rusijos karas su Japonija. Tarnaudamas Ufoje [Baškirija], 1905 metų liepos mėn. P. Ruseckas aktyviai prisijungė prie kareivių bruzdėjimo ir veiksmų prieš caro valdžią, už tai grėsė karo lauko teismas. Nelaukdamas, kol bus suimtas, gruodžio 1 dieną iš kariuomenės

dezertyravo ir su svetimų pasu gyveno Vilniuje. Veiklos prieš carinę diktatūrą nenutraukė, buvo Didžiojo Vilniaus Seimo delegatas. Drauge su Ernestu Galvanausku [vėliau – ministras pirmininkas, finansų, prekybos ir pramonės, susisiekimo ir užsienio reikalų ministras, diplomatas] ir Juozu Gabriu-Paršaičiu įsteigė Lietuvos valstiečių sąjungą, rengė jos įstatus. Už savo revoliucinę veiklą P. Ruseckas 1906 metų sausio 5 dieną netoli Kauno buvo suimtas ir 6 mėnesius kalintas Kalvarijos kalėjime. Grįžęs iš kalėjimo, įsidarbino „Lietuvos ūkininko“ redakcijoje. 1908 metais bandė stoti studijuoti į Peterburgo universitetą, bet caro slaptajai policijai [ochrankai] pavyko išsiaiškinti, kad P. Ruseckas dezertyravo iš kariuomenės, buvo suimtas ir iki 1911 metų kalėjo Peterburgo ir Naugardo kalėjimuose. Paleistas iš kalėjimo, grįžo į Vilnių ir vėl dirbo „Lietuvos ūkininko“ redakcijoje.

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, buvo mobilizuotas į Rusijos kariuomenę ir pasiūstas mokytis į Kyjivo karo mokyklą, kurią baigė 1915 metų balandžio 13 dieną praporščiko laipsniu. Buvo paskirtas į 62 atsargos batalioną Bugurslane jaunesniuojū karininku. Batalioną išsiuntus į frontą, vadovavo kuopai, dalyvavo mūšiuose su vokiečiais. 1915 metų liepos 1 dieną mūšyje Cholmo apylinkėse [Lenkijos Respublika] lengvai kontūzintas ir pateko į vokiečių nelaisvę, kurioje išbuvo iki 1918 metų spalio 2 dienos. Lapkritį grįžo į Lietuvą ir lapkričio 18 dieną savanoriu įstojo į besikuriančią Lietuvos kariuomenę, Krašto apsaugos ministerijoje įsteigė Literatūros skyrių ir jam vadovavo. Skyriuje P. Ruseckas vertė ir redagavo straipsnius karine tematika, išleido [gulos, Lauko tarnybos, Rikiuotės ir kitus statutus, įsteigė ir redagavo laikraščius [vėliau buvo leidžiami kaip žurnalai] „Karys“ ir „Atspindžiai“, rašė atsišaukimus dėl savanorių šaukimo, rūpinosi laikraščio kariams „Kariškų žodis“

1. Būsimasis Steigiamojo Seimo narys, Generalinio štabo Literatūros skyriaus viršininkas, kapitonas Ruseckas (kairėje) su padėjėju, leitenantu Vytautu Steponaičiu.

1

redagavimu ir leidimu, daug pats rašė krašto gynimo temomis.

1919 metų spalio 7 dieną jam suteiktas pėstininkų kapitono laipsnis ir paskirtas vadovauti Generalinio štabo Literatūros skyriui. 1920 metais prasidėjus rinkimams į Steigiamąjį Seimą, Panevėžio rinkimų apygardoje kaip Valstiečių sąjungos atstovo buvo iškelta jo kandidatūra – jis buvo išrinktas. 1920 metų gegužės 15–1922 metų lapkričio 13 dieną Steigiamajame Seime dirbo Vyriausiam Lietuvos gynimo komitete sekretoriumi ir redagavo šio komiteto savaitraštį lenkų kalba „Nowiny“, buvo Krašto apsaugos komisijos pirmininkas. Kadencijos metu Seimui pateikė daug projektų dėl kariuomenės, krašto apsaugos ir Šaulių sąjungos, kai kurie teisės aktai ir pasiūlymai buvo Seime patvirtinti.

1920 metų rugpjūčio 13 dieną P. Ruseckas įstojo į Lietuvos šaulių sąjungą ir buvo paskirtas rikiuotės šaulių į Kauno [XVII] rinktinės Kauno būrį. Vėliau jis bus aktyvus šaulių organizacijos narys, bendradarbiaus su šaulių žurnalu „Trimitas“, o 1926 metų birželio 17–19 dienomis vykusiame Šaulių sąjungos dalinių atstovų visuotiniame suvažiavime buvo išrinktas į Šaulių sąjungos Centro valdybą.

1922 metų sausio 31 dieną drauge su kanauninku Juozu Tumu-Vaižgantu, Antanu Klimu, Antanu Žukausku-Vienoliu, Juozu Pronskumi, Matu Šalčiu, Broniu Prapuolenu, Juozu Puricku, Antanu Bružu ir kitais P. Ruseckas Kaune įsteigė Lietuvos rašytojų ir žurnalistų sąjungą.

Pasibaigus Steigiamojo Seimo kadencijai, 1922 metų pabaigoje grįžo į kariuomenę ir tarnavo Generalinio štabo Karo mokslo skyriuje, nuo 1922 metų gruodžio 13 dienos iki 1925 metų lapkričio 4 dienos redagavo periodinį žurnalą „Karys“.

1923 metų vasario 19 dieną kpt. P. Ruseckas paskirtas tarnauti Krašto apsaugos ministerijos Terminologijos komisijos nariu, tų pačių metų gruodžio 1 dieną jam buvo suteiktas majoro laipsnis.

1923 metų gegužės 12–13 dienomis vykstant rinkimams į Lietuvos Respublikos Antrąjį Seimą, II [Kauno] apygardoje kandidavo kaip Lietuvos valstiečių sąjungos atstovas, tačiau išrinktas nebuvo. 1924 metų rugsėjo 19 dieną įstojo laisvuojū klausytoju į Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų Istorijos skyrių. 1925 metų spalio 19 dieną, pačiam prašant, išėjo į pėstininkų karininkų atsargą. Išėjęs į atsargą, daug dėmesio ir laiko skyrė darbui Šaulių sąjungoje rengiant šaulius pilietiniam pasipriešinimui, redagavo Šaulių sąjungos statutus, rašė patriotinius straipsnius „Trimitui“. 1933 metais P. Ruseckas buvo išrinktas į Kauno miesto tarybą ir pradėjo dirbti vedėju Kauno miesto savivaldybės Socialinės apsaugos skyriuje, be Šaulių sąjungos, dalyvavo įvairių organizacijų [Atsargos karininkų smulkas kredito draugijos, Draugijos užsienio lietuviams remti, Jaunimo sąjungos, Lietuvių–latvių vienybės draugijos, Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos, Savanorių sąjungos] veikloje. 1938 metų vasario 16 dieną Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, įvertinęs P. Rusecko nuopelnus, Aktu Nr. 362 iki gyvos galvos jam paskyrė pasižymėjusio asmens 250 litų pensiją. Tų pačių metų gruodžio 31 dieną jis buvo išleistas iš kariuomenės į dimisiją.

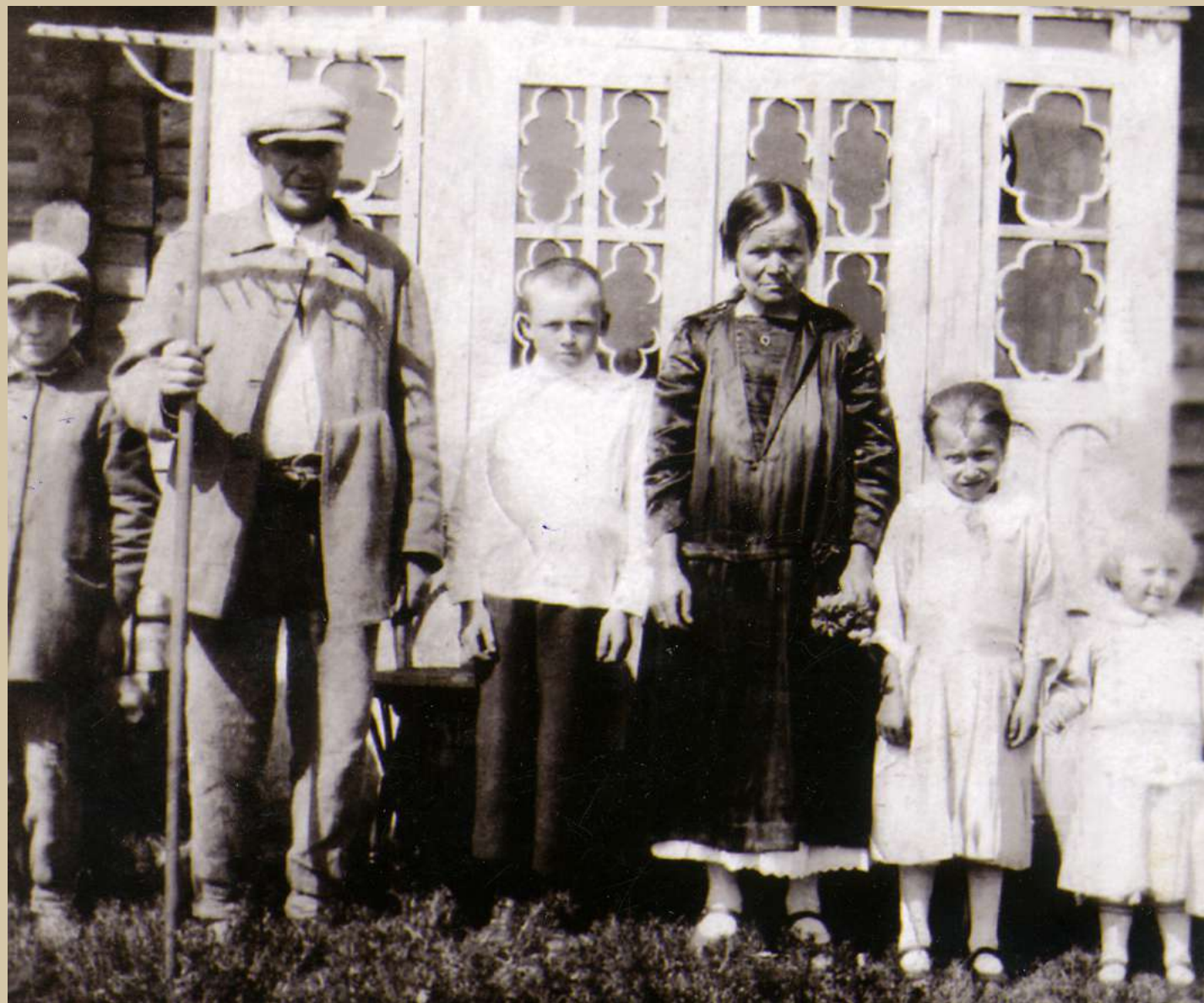
1939 metais Kaune P. Ruseckas pradėjo leisti ir redaguoti savaitraštį „Spinduliai“. Lietuvai atgavus Vilnių ir 1940 metais Vilniuje jam apsigyvenus, nuo birželio mėn. buvo pradėtas leisti savaitraštis „Vilniaus spinduliai“, bet trumpai. 1940 metų birželio 15 dieną Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, netrukus sovietinė

cenziūra uždraudė savaitraščio leidybą. Tik dėl atsitiktinumo jam pavyko išvengti sovietinių represijų ir tremties, nors nuolat buvo enkavedistų stebimas dėl savo įsitikinimų.

Nacių okupacijos metais Vilniuje dirbo antikvariato knygynė. Vokiečiams pradėjus pralaiminti kare ir gresiant antrajai sovietinei okupacijai, 1943 metų lapkričio 25 dieną Vilniaus Didžiojoje koncertų salėje [dabar – Lietuvos nacionalinė filharmonija] įvykusioje miesto gyventojų manifestacijoje pasakė ugingą patriotinę kalbą, kurioje pabrėžė, kad bolševikams įžengiant į Lietuvą savanoriai vėl ryžtingai stos į kovą už Lietuvos nepriklausomybę. Ši jo kalba neliko užmiršta sovietiniams grobikams. Sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, 1944 metų gruodžio 14 dieną į jo namus įsiveržė ginkluoti enkavedistai, jį suėmė ir įkalino Lukiškių kalėjime. Jau 1945 metų balandžio 18 dieną SSRS NKVD Karo tribunolas pagal RSFSR 58 straipsnį jį nuteisė 10 metų lagerio ir 5 metus tremties. Tų pačių metų rugpjūčio 7 dieną jis buvo etapuotas į Prostoronsko lagerį Džeskazgano srityje [Kazachstanas], kur dar tų pačių metų gruodžio 8 dieną nuo ligų ir nualinimo per tardymus mirė. Kituose šaltiniuose randama, kad P. Ruseckas žuvo...

Už nuopelnus P. Ruseckas buvo apdovanotas Vyties Kryžiaus 3-iojo laipsnio ir Vytauto Didžiojo 4-ojo laipsnio ordiniais bei Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių ir Nepriklausomybės medaliais. Jo pavardė įrašyta Vytauto Didžiojo karo muziejuje esančioje Knygnešių sienelėje. 1994 metų gegužės 8 dieną P. Rusecko atminimui Kauno Petrašiūnų kapinėse atidengtas konotafas-koplytstulpis [autorius – tautodailininkas Ipolitas Užkurnys]. x

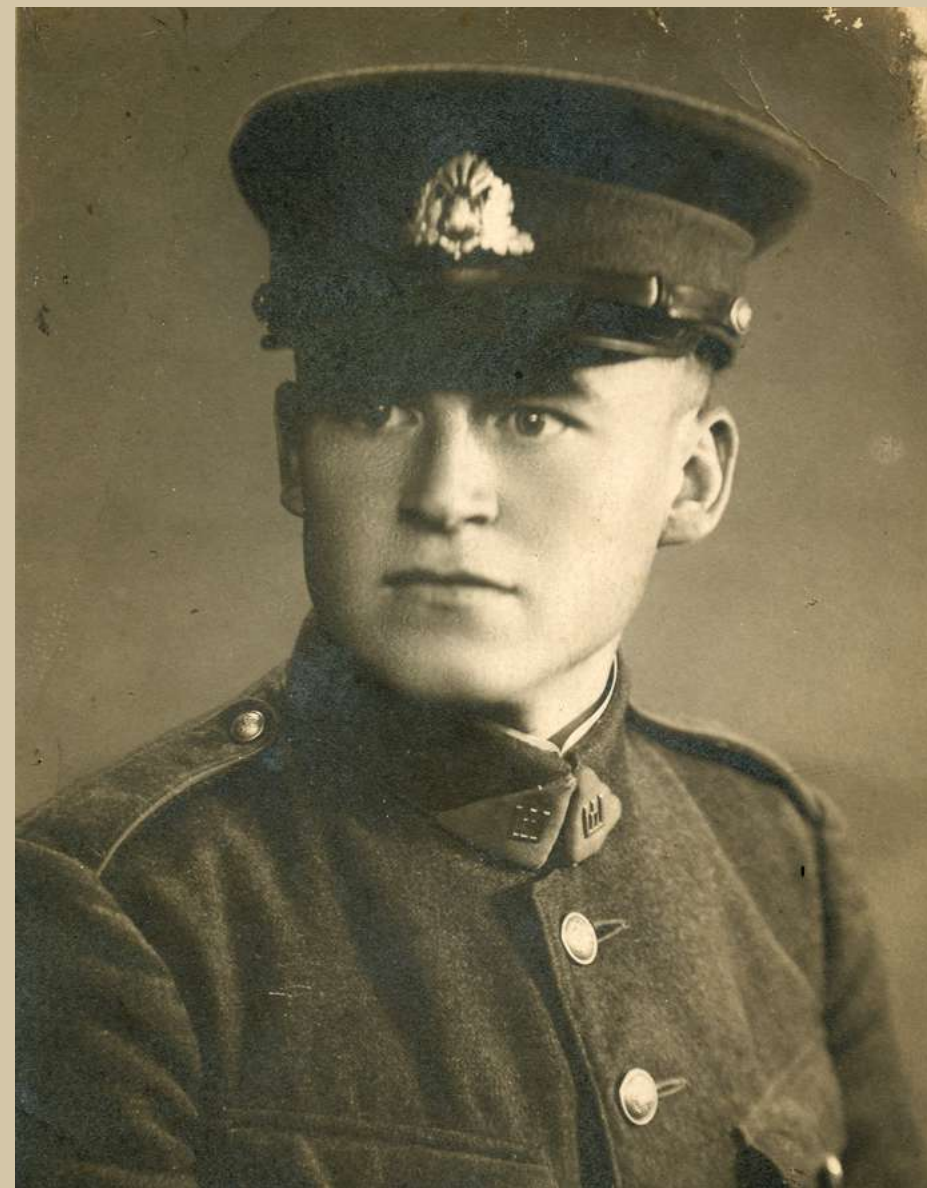
1

VIENOS LIETUVOS PARTIZANŲ ŠEIMOS ISTORIJA: ŠEMEŽIAI

TEKSTAS: Henrika Kryževičienė,
Vytautas Jurkus,
Kauno IX forto muziejus

1. Šemežių šeima prie savo namo. Iš kairės į dešinę: Juozas, Jonas, Mykolas, Barbora, Ona ir Stasė. Steponavos k. (dbr. Kėdainių r.), XX a. 3-iasis dešimt. Šemežių šeimos archyvas.

Neseniai kino teatrų ekranuose pasirodė režisierių Vytauto V. Landsbergio ir Giedriaus Tamoševičiaus filmas „Poetas“. Paremtas tikromis Lietuvos partizanų istorijomis, jis tarsi stiklo šukė į sąmonę sminga esminiu klausimu – „mirti su savais ar puotauti su priešais“? Laimei, šiandien Lietuvoje mums šios dilemos spręsti netenka (kol kas) ir, tikėkimės, pavyks jos išvengti ateityje. O šis tekstas – ne, visai ne apie garsųjį filmą, o apie Lietuvos partizanus. Ir apie pasirinkimus. Tiesą ir melą, atsidavimą ir išdavystę, sunaikinimą ir išsaugojimą, mirtį ir gyvenimą.

2

3

(IŠ)SAUGOTI

Ar saugotumėte daiktą, kurio turėjimas gali jums kainuoti gyvybę? Kur jį slėptumėte? Už spintos, indaujoje, o gal tarp lovos lentučių? Būtent pastarojoje vietoje pluoštą Lietuvos partizanų nuotraukų saugojo Jadvyga Kundratavičiūtė-Sakavičienė. Kruopščiai paslėptas fotografijas moters sūnūs rado tik po jos mirties.

Nuotraukas 2022 metais Kauno IX forto muziejui perdavęs Jadvygos sūnus Kęstutis Sakavičius pasakojo, kad sovietinės okupacijos metais tiek jo tėvo, tiek mamos šeimos buvo ištremtos. Jadvygai pavyko pabėgti nuo tremti atvykusių sovietinių pareigūnų. Dar prieš šeimos trėmimą, būdama vos 16–17 metų, mergina tapo Užuraisčiuose (Panevėžio apskr.) ir Pauslajyje (Kėdainių r. sav.) veikusių partizanų ryšininke: gabeno miško broliams valgyti, atidžiai paslėpusi – apkrovusi sūriais, pienu – į Ramygalą nešė taisyti jų ginklus. Sukūrusi šeimą, artimiesiems apie buvusią veiklą Jadvyga pasakodavo lakoniškai – net ir nepriklausomybei išaušus istorijas apie praeitį saugojo taip pat atidžiai kaip ir Lietuvos partizanų nuotraukas (o ką žmogus gali žinoti...!)

2. Mykolas Šemežys – Lietuvos karo mokyklos kariūnas. Kaunas, XX a. 4-asis dešimt. Šemežių šeimos archyvas.

3. Vyčio apygardos Briedžio rinktinės Aro būrio partizanai breną vandeniu. Iš kairės pirmas – Juozas Šemežys-Tikras Brolis, antras – Jonas Stasiukaitis-Ąžuolas, trečias Antanas Dargužis-Kareivis, ketvirtas – Mykolas Šemežys-Aras (Šermukšnis). Apie 1948–1949 metų Kauno IX forto muziejaus rinkiniai.

SĄSAJOS

Daugumoje į muziejų patekusių fotografijų įamžinti Vyčio apygardos partizanai, veikę buvusiuose Ramygalos ir Šėtos valsčiuose (dab. Panevėžio ir Kėdainių r.): besišypsantys, užsisvajoję, pozuojantys – liūdno likimo ženklą veide vargiai įskaitys. Metai – maždaug 1947–1950. Laikui bėgant, atsirado tarp jų ir išdavusių, ir bandžiusių grįžti į įprastą gyvenimą. Buvo ir daug pasiaukojusių. Keletas iš kartu būriuose kovojusių partizanų vėliau tapo kitų būrių ar net apygardų vadais. Vienas iš jų – fotografijose užfiksuotas Briedžio rinktinės (nuo 1949-04-20), o vėliau ir Vyčio apygardos (nuo 1950-07-05) vadas Mykolas Šemežys. Šiomet minimos 105-osios jo gimimo metinės. Mykolo Šemežio skiriamasis ženklas – vokiškas kulkosvaidis „MG-15“, visada buvęs šalia, tačiau lemtingą akimirką vis dėlto apvylęs...

Paskelbus žinutę apie gautas fotografijas, su muziejumi susisiekė M. Šemežio giminaitės: Mykolo jauniausios sesers Stasės dukterė Aldona ir Mykolo dėdės (mamos brolio) vaikaitė Rasa. Jos pasidalijo filmo verta Šemežių šeimos istorija, kurią girdėjo iš Stasės Šemežytės-Stragauskienės (1927–2019) lūpų.

Tačiau prieš pradėdant pasakojimą apie Šemežius verta minutėlei stabtelėti ir atkreipti dėmesį į įdomias ir netikėtas sąsajas tarp J. Kundratavičiūtės-Sakavičienės ir S. Šemežytės-Stragauskienės. Būdamos panašaus amžiaus – dar paauglės – abi merginos prisidėjo prie partizaninio judėjimo, abi jas buvo norima represuoti, abi gyveno gretimose vietovėse, tačiau, regis, viena kitos nepažinojo. Bent jau tokių duomenų nėra. Jadvygos išsaugotos fotografijos visiškai atsitiktinai jau po abiejų moterų mirties įkvėpė šį pasakojimą ir užminė mįslę – o gal drąsios moterys vis dėlto buvo kadaise pažįstamos? Gal likimas ne veltui po tiek metų jų vardus sudėjo greta?

O dabar apie Šemežius...

4.-5. Vyčio apygardos Briedžio rinktinės Aro būrio partizanai prie storo ąžuolo kamieno. Iš kairės pirmas – Kazys Kirdonis-Žilvitis (Nemūra), antras – rinktinės vadas Mykolas Šemežys-Aras (Šermukšnis), trečias – Jonas Stasiukaitis-Ąžuolas, ketvirtas – Antanas Dargužis-Kareivis, penktas – Juozas Šemežys-Tikras Brolis. Apie 1948-1949 metų Kauno IX forto muziejaus rinkiniai.

4

5

6

6. Vyčio apygardos Briedžio rinktinės Aro būrio partizanai ant medinio tilto. Iš kairės pirmas – Antanas Dargužis-Kareivis, antras – rinktinės vadas Mykolas Šemežys-Aras (Šermukšnis), trečias – Kazys Kirdonis-Žilvitis (Nemūra). Apie 1948-1949 metų Kauno IX forto muziejaus rinkiniai.

7. Vyčio apygardos Briedžio rinktinės Aro būrio partizanai. Iš kairės stovi: pirmas – Jonas Stasiukaitis-Ąžuolas, antras – rinktinės vadas Mykolas Šemežys-Aras (Šermukšnis), trečias – Albinas Burbulis-Žilvinas (kiti sl. Ramūnas, Grėblys), ketvirtas – Kazys Kirdonis-Žilvitis (Nemūra), penktas – Mykolas Janulis-Daumantas (Tautvydas), šeštas – Vladas Dargužis-Žvirblis, septintas – Juozas Šemežys-Tikras Brolis, apačioje sėdi neatpažintas kovotojas, prigulęs iš kairės pirmas – Antanas Dargužis-Kareivis, antras – Vaclovas Burbulis-Bėgūnas. Apie 1948-1949 metų Kauno IX forto muziejaus rinkiniai.

7

IŠEJĘ BROLIAI

Kartą jauną vaikina Joną Šemežį geresnio uždarbio viltys nuvedė į Ameriką. Užsidirbęs jaunuolis grįžo į Lietuvą. Čia draugas Juozapas Galiauskas, norėdamas ir Jonui gera padaryti, ir šeima besirūpindamas, bičiuliui pripiršo savo seserį Barborą. Jaunavedžiai įsikūrė Steponavos kaime, Pagirių valsčiuje, Ukmergės rajone, susilaukė penkių vaikų: Juozo (gim. 1917 m.), Mykolo (gim. 1918 m.), Onutės (gim. 1920 m.), Antano (gim. 1925 m.) ir Stanislovo (Stasės) (gim. 1927 m.). Gyveno ūkiškai, dirbo 30 ha žemės.

Ramus šeimos gyvenimas nutrūko prasidėjus Lietuvos okupacijoms. Pirmąją sovietinę okupaciją Šemežiams pavyko prakentėti, o štai atėję vokiečiai sudegino namus. Už tai, kad sūnus Mykolas neleido išsivesti arklio, kurį okupantai akiplėšiškai taikėsi atimti iš žemę ariančio tėvo. Prieš tai dar pagrasino, kas visus sušaudys. Laikui bėgant, Šemežiai buvo beatsitiesią ant kojų: ėmė statyti namą, pastatė klėtį, išsikasė šulinį. Tada sugrįžo sovietai.

Galimybę saugiai pasitraukti iš Lietuvos turėjo: J. Šemežio brolis gyveno Amerikoje, kvietė visus atvykti. Tačiau Šemežiai nenorėjo palikti ūkio – pagailo sodybos, viso įdėto triūso. Juk ar galėjo tuomet numatyti, kas jų laukia?

1944 metais, prasidėjus reokupacijai, Lėno miške (Ukmergės r.) Danielius Vaitelis (slap. Atamanas, Briedis) organizavo partizanų būrį. Tais pačiais metais prie jo prisijungė ir broliai Šemežiai. Tėvas, tarsi nujausdamas bloga, sūnų nenorėjo išleisti, bet ir nestabdė. Juozas (slap. Tikras Brolis) ir Mykolas (slap. Aras, Šepetys, Putinas) miške išbuvo iki paskutiniosios.

Partizaninis karas Lietuvoje truko beveik dešimtmetį. Perkopus į antrą jo pusę, padaugėjo kovotojų, kurie neatlaikę kankinimų, įtampos išdavė bendražygius. Tokių būta ir tarp Vyčio apygardos Briedžio rinktinės Aro būrio partizanų. Juozas ir Mykolas Šemežiai kovojo ir žuvo neišdavę duotos priesaikos. Kas jiems padėjo ne vienus metus sėkmingai priešintis okupantui? Šiandien galėtume svarstyti, kad tai – asmeninės savybės ir nepriklausomos Lietuvos laikais įgytos žinios.

Tiek Juozas, tiek Mykolas turėjo karinį pasirėngimą – buvo tarnavę Lietuvos kariuomenėje, o Mykolas dar ir Karo mokyklą Kaune baigęs. Užrašytuose sesers Stasės prisiminimuose Mykolas – gabus, nagingas, meniškos prigimties. »

Augino obelis, jas skiepijo, pardavinėjo. Sukonstravo grėbalką, pasidarė kankles, balalaidę. Netgi pasigamino medinį dviratį, kuris, nelaimėi, važiuojant nuo kalno sulūžo, tad galiausiai tėvas gavo pirkti naują. Be to, labai gražiai piešė ir dainavo.

Mykolą ir Stasę siejo glaudus ryšys: šis ją skatino mokytis, tobulinti žinias. Mergina kuo galėdama padėjo jį mišką išėjusiems broliams: atnešdavo reikalingus daiktus, o kai mokėsi Ramygaloje, su drauge stebėdavo, į kurias duobes metami partizanų kūnai, kad vėliau būtų galima tas vietas identifikuoti. Mykolas seserį prisaugodavo – nesivesdavo į bunkerį, kad ši žinotų kuo mažiau informacijos.

SUGRĮŽUSI SESUO

1947 metais tėvus Šemežius ir jų sūnų Antaną sovietai suėmė, nuteisė ir išvežė į Krasnodarsko kraštą. Toks pats likimas ištiko ir Šemežių dukrą Onutę, kuri jau buvo sukūrusi šeimą. Tiesa, jos vyro brolis buvo tarnavęs Raudonojoje armijoje, tad po metų Onutė su vyru iš tremties paleisti.

Kai vežė tėvus, Stasė mokėsi Ramygaloje – gavusi žinių, kad jos ieško, pabėgo. Nuo to laiko nuolat slapstėsi, o sugauta ir spaudžiama išduoti brolius net apsimesdavo užverbuota – vis pažadėdavo pasakyti, kur partizanų bunkeriai. Galiausiai, suvokę klaidą, sovietinių represinių struktūrų darbuotojai 1951 metais Stasės nebepaleido. Pirmiausia mergina pateko į kalėjimą Panevėžyje, vėliau – Šiauliuose. Būdamą kalėjime sužinojo – Mykolas žuvo. Nelengva buvo išverti šią žinią. Atsiminimuose užfiksuota, kaip Stasė daug verkusi, kol išgirdusi Mykolo balsą, prašantį neverkti, nes jam tada labai sunku.

Po devynių mėnesių tardymo Stasės laukė nuosprendis – 10 metų sunkiųjų darbų lageryje. Prieš išvežant dar liepė pasirašyti, kad važiuoja savanoriškai. Ilgoje kelionėje iš tėvynės viltį padėjo palaikyti malda. Stasės prisiminimuose užrašyta, kaip vieną naktį ji susapnavusi Mariją. Švč. Mergelė sapne Stasei padavė vieną rožinį, o kitą pasiliko sau. Rytą pakeleivė išaiškino sapną – jis reiškė, kad Marija Stasei padės vargą išvargti. Tikėtina, kad tuo metu merginai tai tapo taip reikalinga paguoda ir parama.

Stasė atsidūrė lageryuose Nikolske, kur statė namus, vėliau – Balkaše, kur dirbo plytinėje. Vėliau buvo kalinta netoli Džeskasgano miesto (Kazachstanas) buvusiame Kengyro lageryje. Gavo numerį SD-859, pateko į brigadą Nr. 45. Lagerio kasdienybė – konvojai su šunimis einantį darbą, tranšėjų kasimas, darbas plytinėje. Nežmoniškos gyvenimo ir

darbo sąlygos paskatino kalinius sukilti. Į garsųjį Kengyro sukilimą įsitraukė ir Stasė. Po kiek daugiau nei mėnesio sukilimas žiauriai numalšintas pasitelkus MVD vidaus kariuomenę ir tankus. Išgyvenusi sukilimą ir paleista iš lagerio, Stasė pirmiausia išvyko į Krasnojarską pas ištremtus tėvus. Ten susipažino su būsimu vyru Zigmu Stragausku, susilaukė dukters Aldonos, paskui visi kartu grįžo į Lietuvą.

Sugrįžusi Stasė ėmė domėtis, kaip žuvo broliai. Sužinojo, kad Mykolas buvo išduotas: nuėjęs su kovos draugais į Pagirius, prisiglaudęs eigulio daržinėje nakvoti, o šis įskundė partizanus sribams. Prieš rytą artėjantys priešai pastebėti, Mykolas pasisiūlęs likti ir gintis, kad kiti spėtų pabėgti. Lemtingą akimirką iki tol ištikimas kovos ginklas – kulkosvaidis „MG-15“ – užstrigo. Kraštutiniam atvejui kaip šis visada būdavo paruošta pistoleto kulka. Nenorėdamas, kad suimtų gyvą (suvokė, kad patekus į nelaisvę laukia žiaurūs kankinimai, kurių neatlaikęs gali palūžti ir išduoti bendražygius), Mykolas nusišovė. Tai įvyko 1951 metų balandžio 29-ąją. Tų pačių metų gruodžio 8-ąją žuvo ir Šemežių vyriausiasis sūnus Juozas. Kur užkasti jų kūnai, nežinoma iki šios dienos.

NEMARI ATMINTIS

Grįžusi iš atšiaurių SSRS kraštų į Lietuvą, Stasė nuėjo pas jai žinomus sribus – kad išsiaiškintų, kur užkasti brolių kūnai. Tai daryti gūdų sovietmetį ir dar neseniai atlikus bausmę lageryuose reikėjo beprotiškos drąsos – juk bet kada galėjo vėl būti nuteista ir išvežta. Deja, sužinoti apie brolių kūnų užkasimo vietą nepavyko. Vis dėlto taip sugrįžo keletas daiktų, kurie buvo pavogti. Tarp jų – paties Mykolo daryta etažerė, kurią iki šios dienos tebesaugo jo dukterėčia Aldona. Kaip ir pluoštą prisiminimų, nuotraukų, menančių vienos Lietuvos partizanų šeimos istoriją. Šie materialūs daiktai drauge primena istorijas tūkstančių šeimų, kurioms kruvina okupanto pėda, padėta ant Lietuvos žemės, vienaip ar kitaip paliko amžiną žymę.

Istorijos vyksme gali atsikleisti žmogaus tamsioji pusė, žiaurumas, savanaudiškumas arba, priešingai – neapsakoma drąsa, stiprybė, pasiaukojimas. Metams bėgant, vis daugiau dalykų nugrimzta užmarštin, tačiau visada lieka viltis, kad nemažai ką dar galima sužinoti, atrasti, išsaugoti. Š. Šemežytei rasti brolių kūnų nepavyko. Šiaip ar taip šių laikų technologijos ir intensyviai atliekami genetiniai tyrimai teikia vilties, kad vieną dieną Juozo ir Mykolo Šemežių palaikai bus rasti ir artimieji turės kapą, ant kurio galėtų uždegti atminimo žvakutę. Svarbiausia, kad būtų tų, kurie prisimena, ieško ir nepasiduoda. x

8

8. Stasė Šemežytė Kengyro lageryje. Kazachijos SSR, 1956 m. birželio 22 d. Šemežių šeimos archyvas

9. Stasė Šemežytė (antra iš dešinės) kartu su politinėmis kalinėmis Balkašo lagerio plytinėje. Kazachijos SSR, XX a. 6-ojo dešimt. Šemežių šeimos archyvas

9

10

10. Stasės Šemežytės dukra Aldona Pilipavičienė ir Kauno IX forto muziejaus Edukacijos skyriaus vedėjas Vytautas Jurkus apžiūri išsaugotas Šemežių šeimos fotografijas. Kaunas, 2023 m. © KDFM / Renata Vinckevičiūtė-Kazlauskienė.

RUGPJŪTIS

Rugpjūčio 4 d. 1921 metais gimė legendinis Lietuvos partizanas, vienas iš ginkluotosios rezistencijos organizatorių, LLKS štabo skyriaus viršininkas Juozas Lukša-Daumantas. Žuvo 1951 metų rugsėjo 4 dieną.

Rugpjūčio 5 d. 1506 metais prie Klecko (Baltarusija) LDK maršalkos Mykolo Glińskiego vadovaujama lietuvių kariuomenė sutriuškino totorių kariuomenę. Mūšyje žuvo 20 tūkstančių totorių.

Rugpjūčio 6 d. 1945 metais prie Palių kaimo (Marijampolės r.) įvyko kautynės, kurių metu Lietuvos partizanai nukovė apie 200 sovietinių enkavedistų.

Rugpjūčio 8 d. 1919 metais Kauno šaulių skyriaus įsteigimo diena.

Rugpjūčio 15 D. – ŽOLINĖS, ŠVČ. MERGELĖS MARIJOS ĖMIMO Į DANGŲ ŠVENTĖ.

Rugpjūčio 20 d. – 1919 metais LŠS susirinkimo metu buvo išrinkta LŠS Laikinoji valdyba (vėliau – LŠS Centro valdyba), į kurią buvo išrinkti: Vladas Putvinskis (pirmininkas), Matas Šalčius, adv. Vladas Stašinskas, Mikas Mikelkevičius ir prof. Tadas Ivanauskas.

Rugpjūčio 21 d. – 1991 metais, gindamas LR Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo rūmus ir Lietuvos valstybės nepriklausomybę, žuvo savanoris Artūras Sakalauskas.

Rugpjūčio 23 d. – 1939 metais Maskvoje tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos pasirašytas Molotovo-Ribentropo paktas, nulėmęs Baltijos valstybių likimą ir okupaciją.

Rugpjūčio 23 d. – BALTIJOS KELIO DIENA (JUODOJO KASPINO DIENA). 1989 metais įvyko „Baltijos kelias“, gyva žmonių grandine sujungęs Lietuvos, Latvijos ir Estijos sostines.

Rugpjūčio 24 d. – 1882 metais Vieksniuose gimė žymus Lietuvos valstybės ir visuomenės veikėjas, Lietuvos Tarybos narys, Vasario 16-osios Akto signataras, daugelio visuomeninių organizacijų steigėjas ir pirmininkas, LŠS Centro valdybos narys, LŠS garbės narys prof. Mykolas Biržiška. Mirė 1962 metų rugpjūčio 24 dieną Los Andžele, JAV.

Rugpjūčio 25 d. – 1898 metais Šilo-Pavėžupio dvare gimė žymus Šaulių sąjungos ir visuomenės veikėjas, ilgametis LŠS Tarybos narys, žemės ūkio ministras, agronomas Stasys Pūtvis. 1942 metų balandžio 2 dieną žuvo Gorkio kalėjime.

Rugpjūčio 28–29 d. – 1919 metais šauliai aktyviai dalyvavo nuslopinant lenkų karinės organizacijos POW (*Polska organizacja wojskowa*) rengiamą sukilimą.

Rugpjūčio 30 d. – 1919 metais po sėkmingos Zarasų operacijos Lietuvos kariuomenė galutinai išvijo bolševikų Raudonąją armiją iš Lietuvos teritorijos.

Rugpjūčio 30 d. – 1940 metais sovietiniai okupantai likvidavo Lietuvos kariuomenę.

Rugpjūčio 31 d. – 1993 metais iš Lietuvos išvyko paskutiniai svetimos – Rusijos kariuomenės kariai.

PARODA BUS EKSPONUOJAMA IKI GRUODŽIO 17 DIENOS.

ŽIRGAS – DAUSŲ PALLYDOVAS

Nuo liepos 5 dienos Vytauto Didžiojo karo muziejus kviečia susipažinti su žirgų laidojimo Lietuvoje papročiais naujausioje muziejaus parodoje „Žirgas – dausų palydovas“.

Parodoje „Žirgas – dausų palydovas“ pristatoma Pakalniškio kapinyno archeologinių tyrimų dokumentinė, kartografinė, ikonografinė medžiaga, o ją papildo autentiški eksponatai iš Vytauto Didžiojo karo muziejaus archeologijos rinkinio: rasti žirgų aprangos elementai, tarp jų žąslai, balnakilpės, tekstilės juostos, taip pat žirgo karčiai ir net kaulai.

PARODOS RENGĖJAI:

**Kristina Petrauskė,
Asta Vasiliauskaitė,
Gerarda Dručkuvienė.**

TRIMITAS

IR PRIEŠ ŠIMTMETĮ SKAITYTAS

+
Užsiprenumeruok
„TRIMITĄ“ ir
paragink kitą!

Žurnalas TRIMITAS leidžiamas kas mėnesį.

Žurnale TRIMITAS – šaulystė, karyba, istorija, kelionės, pasaulio pažinimas, išgyvenimo patirtys, lauko virtuvė ir galvosūčiai. Kiekvienam yra ką skaityti.

Žurnalą TRIMITAS galima užsiprenumeruoti Lietuvos pašto skyriuose ir internetu:

www.zurnaluprenumerata.lt
www.prenumeruok.lt

Prenumeratos kaina:

12 mėn. – 20 eurų
6 mėn. – 10 eurų
3 mėn. – 5 eurai